

Vlaams
Parlement

ingediend op **137** (2014-2015) – Nr. 4
14 januari 2015 (2014-2015)

Syntheseverslag

namens de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering en Stedenbeleid
uitgebracht door Willy Segers en Yasmine Kherbache

over de Beleidsnota Integratie en Inburgering
2014-2019

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem.

Vaste leden:

mevrouw Sofie Joosen, de heren Bert Maertens, Marius Meremans, Willy Segers, mevrouw Nadia Sminate, de heer Peter Wouters;

de heren Bart Dochy, Michel Doomst, Ward Kennes, Koen Van den Heuvel;

de heer Marnic De Meulemeester, mevrouw Mercedes Van Volcem;

de heer Kurt De Loor, mevrouw Els Robeyns;

mevrouw Ingrid Pira.

Plaatsvervangers:

de heer Björn Anseeuw, mevrouw Vera Celis, de heer Jan Hofkens, mevrouw Lies Jans, de heren Kris Van Dijck, Karim Van Overmeire;

mevrouw Caroline Bastiaens, de heer Jan Durnez, mevrouw Martine Fournier, de heer Joris Poschet;

mevrouw Lydia Peeters, de heer Bart Somers;

de dames Yasmine Kherbache, Ingrid Lieten;

de heer Bart Caron.

Toegevoegde leden:

de heer Chris Janssens;

de heer Christian Van Eyken.

Documenten in het dossier:

137 (2014-2015) – Nr. 1: Beleidsnota

– Nr. 2 en 3: Moties

INHOUD

1. Toelichting door mevrouw Liesbeth Homans, viceminister-president, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding	4
1.1. Omgevingsanalyse	4
1.2. Strategische doelstelling 1. In alle relevante maatschappelijke domeinen de etnische kloof verminderen	6
1.3. Strategische doelstelling 2. Blijven investeren in het verhogen van de kennis van Nederlands (als tweede taal)	7
1.4. Strategische doelstelling 3. Versterking bestuurskracht lokale besturen in het voeren van lokaal integratiebeleid	9
1.5. Strategische doelstelling 4. Organiseren van een behoeftedekkend individueel vormings- en begeleidingsaanbod voor personen met een buitenlandse herkomst.....	11
2. Vragen en opmerkingen van de commissieleden	13
2.1. Tussenkoms van mevrouw Nadia Sminate.....	13
2.2. Tussenkoms van de heer Chris Janssens	13
2.3. Tussenkoms van mevrouw An Moerenhout	15
2.4. Tussenkoms van mevrouw Yasmine Kherbache.....	16
2.5. Tussenkoms van de heer Kurt De Loor.....	19
2.6. Tussenkoms van mevrouw Mercedes Van Volcem.....	20
2.7. Tussenkoms van de heer Peter Wouters	22
2.8. Tussenkoms van de heer Ward Kennes	23
2.9. Tussenkoms van de heer Willy Segers	27
3. Antwoorden van de minister	28
3.1. Terugdringen van de etnische kloof	28
3.2. Verhogen van de kennis van het Nederlands (als tweede taal)	30
3.3. Versterken bestuurskracht lokale besturen in het voeren van een lokaal integratiebeleid.....	31
3.4. Vormings- en begeleidingsaanbod voor personen van vreemde herkomst	32
3.5. Radicalisering	32
4. Replieken van de commissieleden	32
5. Aanvullende antwoorden van de minister	34
6. Slotbemerkingen.....	35
Gebruikte afkortingen	36

De Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid besprak op 2 en 9 december 2014 en 6 januari 2015 de beleidsnota Integratie en Inburgering 2014-2019.

1. Toelichting door mevrouw Liesbeth Homans, viceminister-president, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding

1.1. Omgevingsanalyse

De diversiteit in Vlaanderen neemt alsmaar toe, vooral in de steden. De steden zijn aantrekkingspolen voor nieuwkomers. In Antwerpen is bijna 42 procent van de inwoners van vreemde herkomst. In Gent is dat 28,5 procent, in Mechelen 28,2 procent en in Leuven 26,8 procent. Ter vergelijking: het gemiddelde in het Vlaamse Gewest ligt op 17,5 procent. In de Vlaamse Rand is er een stijging van het aantal personen met een buitenlandse herkomst van 26,7 procent in 2009 naar 30,8 procent in 2012. Maar ook in de plattelandsgemeenten neemt het aantal personen met een buitenlandse herkomst toe.

De interne verscheidenheid onder de migranten neemt eveneens toe. Er zijn verschillende motieven om te migreren, nationaliteiten, religieuze achtergronden enzovoort. De islam is de snelst groeiende religie in Europa, ook in Vlaanderen. Verder is er veel intra-Europese migratie vanuit Polen, Roemenië en Bulgarije, terwijl de migratie uit landen zoals Marokko en Turkije significant is gedaald.

In welke mate is er sprake van een evenredige participatie van personen met een buitenlandse herkomst? In dit verband komt de minister bij de etnische kloof, die zij definieert als het verschil tussen personen van Belgische herkomst en personen met een buitenlandse herkomst binnen diverse maatschappelijke domeinen die te maken hebben met grondrechten zoals opgenomen in artikel 23 van de Grondwet. De etnische kloof is wel degelijk groot. Binnen de OESO hinkt België achterop ten opzichte van andere landen wat het inschakelen van personen met een buitenlandse herkomst betreft.

Dat is met name zo inzake werkgelegenheid. Werk is de belangrijkste factor die bepaalt of men al dan niet structureel participeert. De werkzaamheidsgraad van Belgen bedraagt 74 procent versus minder dan 50 procent voor de mensen afkomstig van buiten Europa. In Vlaanderen is de situatie iets beter dan in Brussel en Wallonië, maar het verschil in werkzaamheidsgraad is zeer groot in de drie gewesten. Minder dan een derde van de vrouwen uit kandidaat-EU-landen en Maghreblanden is aan het werk. Het niet kunnen terugvallen op een tweede werkende ouder is dikwijls een belangrijke oorzaak van armoede.

Ook in het onderwijs speelt de armoede een grote rol. Leerlingen van vreemde herkomst zijn niet evenredig aanwezig in de verschillende richtingen, namelijk minder in aso en tso en meer in het bso en het deeltijds secundair beroepsonderwijs. 65 procent van anderstalige leerlingen heeft één jaar achterstand in het laatste jaar secundair onderwijs, terwijl dat bij Nederlandstalige leerlingen slechts 33 procent is. Dat is toch een behoorlijk verschil.

Het aandeel vroegtijdige schoolverlaters ligt driemaal hoger bij anderstalige leerlingen. Het PISA-onderzoek van 2012 zegt ook dat anderstalige leerlingen 98 punten slechter scoren. Dat wil zeggen dat ze eigenlijk een achterstand hebben van 2,5 schooljaren. Wanneer men corrigeert op socio-economische achtergrond bedraagt de achterstand 1,5 jaar. Maar dat blijft nog steeds groot. België heeft de grootste achterstand van alle OESO-landen wat onderwijs betreft.

Ook inzake armoede is het belangrijk om de definitie van de etnische kloof toe te passen. De armoede verkleurt. Personen van buiten de Europese Unie hebben vaker dan anderen een inkomen onder de armoedegrens. Bijna twee op drie kinderen die in kansarmoede worden geboren, hebben een moeder van vreemde herkomst. Bijna één op drie kinderen van ouders geboren buiten België, leeft in armoede. De VS doen het even slecht. Enkel in Spanje ligt het aantal nog hoger. Er is nog heel wat werk aan de winkel.

Een eerste oorzaak van de etnische kloof is het lage opleidingsniveau. 49 procent van de niet-EU-burgers is laag opgeleid, tegen 25 procent van de Belgen: een significant verschil. Het lage opleidingsniveau is de belangrijkste reden voor de lage tewerkstellingsgraad. Laaggeschoolden vinden automatisch minder gemakkelijk werk. Ze gaan vaak in conjunctuurgevoelige jobs aan de slag, waardoor hun arbeidsmarktpositie veel precairder wordt dan in andere sectoren.

De onvoldoende kennis van het Nederlands belemmert de volwaardige participatie aan de samenleving. Uiteraard is die ook gelinkt aan de slechtere schoolprestaties. De kans op werk vermindert. 44,5 procent van de niet-werkende werkzoekenden afkomstig uit de niet-EU-landen heeft een taalachterstand.

Een andere oorzaak van de etnische kloof is de zogenaamde rigide arbeidsmarkt. Er is een geringe mobiliteit in de primaire arbeidsmarkt met goede arbeidsvoorwaarden. Daardoor komen minder structurele jobs vrij. Personen met een buitenlandse herkomst bevinden zich vaker in de secundaire arbeidsmarkt met minder goede arbeidsvoorwaarden en met meer flexibel en deeltijds werk.

Een volgende oorzaak is de onvoldoende toegankelijkheid van diensten, bijvoorbeeld in de zorginstellingen. Het aanbod is onoverzichtelijk en er bestaat een behoorlijke afstand tot bepaalde voorzieningen. Er is de onbekendheid van bepaalde diensten en voorzieningen, een wantrouwen in hulp- en dienstverlening vanwege de westerse manier van hulpverlening, de kostprijs, een taaldrempel.

De minister heeft het vervolgens over de instroom en het bereik van nieuwkomers. Het aandeel nieuwkomers van binnen de EU stijgt van 47,7 procent in 2009 naar 63,5 procent in 2013. De Polen vormen – na de Nederlanders – de grootste groep in de instroom (11 procent), gevolgd door de Roemenen (8 procent), Bulgaren (5 procent), Spanjaarden (4 procent). Het gevolg is dat het aandeel verplichte inburgeraars daalt. De mensen die verplicht zijn om een inburgeringstraject te volgen, zijn immers momenteel enkel de mensen die van buiten de EU komen. De migratiestroom is veranderd, en daarom wil de minister een aantal andere klemtonen leggen in het inburgeringsbeleid om ook de mensen van binnen Europa te bereiken. Men kan dat niet opleggen, vandaar dat men vooral zal inzetten op vrijwillige inburgering.

Het aandeel verplichte inburgeraars is gedaald van 35 procent in 2010 tot 21 procent in 2013. Het aantal inburgeraars in 2013 bedroeg in het Vlaamse Gewest 14.235 personen. In 2011 waren het er nog 18.798. Dat is een significante daling. De reden ligt bij de veranderde migratiestromen en de migratie uit landen waarvoor geen inburgeringsplicht kan worden opgelegd. In Brussel ging het om 2642 mensen in 2013 versus 2026 in 2011. Daar is dus wel sprake van een stijging. Dat heeft onder meer te maken met de goede wervingsacties van het onthaalbureau. In Brussel is er vooralsnog geen verplichte inburgering, maar hierover lopen gesprekken met de bevoegde collega's.

Het aantal inschrijvingen voor een cursus Nederlands als tweede taal, zowel bij de centra voor basiseducatie als bij de centra voor volwassenenonderwijs, stijgt systematisch. De minister vindt dat een goede evolutie. Het wil zeggen dat veel mensen het belang inzien van het volgen van die cursus, verplicht of vrijwillig. In

het schooljaar 2008-2009 waren er 90.248 inschrijvingen; in het schooljaar 2012-2013 is het aantal gestegen tot 115.062 inschrijvingen. Ook het aantal aanmeldingen bij de Huizen van het Nederlands is gestegen naar 103.801 in het schooljaar 2013-2014.

1.2. Strategische doelstelling 1. In alle relevante maatschappelijke domeinen de etnische kloof verminderen

Het terugdringen van de etnische kloof is nodig om verschillende doelstellingen uit het regeerakkoord te realiseren. Zo zal het optrekken van de werkzaamheidsgraad tot 76 procent alleen kunnen lukken als de werkzaamheidsgraad van personen met een buitenlandse herkomst, zowel mannen als vrouwen, wordt verbeterd. De ambitie dat elk kind bij het afstuderen kan steunen op een ruime vorming en opleiding om de uitdagingen van morgen aan te kunnen, kan pas worden waargemaakt wanneer ook op het vlak van onderwijs de etnische kloof wordt gedicht. Het streven naar volwaardige participatie van alle groepen in de samenleving aan het zorg- en welzijnsaanbod, het realiseren van het recht van alle bevolkingsgroepen op culturele ontplooiing, de ambitie om in het jeugdbeleid rekening te houden met kansengroepen en met de toenemende diversiteit of om via sport de inclusie van kansengroepen in onze samenleving te bevorderen, zal enkel lukken als ook hier de etnische kloof daadwerkelijk wordt teruggedrongen.

Inburgering en integratie zijn een collectieve verantwoordelijkheid van de volledige Vlaamse Regering. Sommige collega-ministers hebben al initiatieven aangekondigd in hun beleidsnota om die etnische kloof te dichten. Minister Homans zal erop toezien dat ook elders de nodige inspanningen worden geleverd.

1.2.1. Operationele doelstelling 1.1. Alle beleidsdomeinen nemen maatregelen om de etnische kloof tijdens deze regeerperiode daadwerkelijk terug te dringen

Integratie is een verantwoordelijkheid van elke minister. Concrete doelstellingen moeten worden verankerd in een gemeenschappelijk beleidsplan. De Commissie Integratiebeleid moet een spilfunctie krijgen onder het voorzitterschap van de Vlaamse Diversiteitsambtenaar.

Vier speerpunten vormen de kapstok voor die actie. Het eerste is het versterken van het Nederlands in elk domein. Elk domein voert een taalbeleid om het Nederlands te versterken en biedt mogelijkheden aan personen met een buitenlandse herkomst om Nederlands te leren en te gebruiken. Er moet dan ook worden voorzien in voldoende aanbod. Een tweede speerpunt is het verbeteren van de toegankelijkheid van diensten en voorzieningen. De bevoegde beleidsdomeinen moeten drempels voor personen met een buitenlandse herkomst, waaronder bijvoorbeeld de taal, opsporen en concrete maatregelen nemen om ze weg te werken.

Een derde speerpunt is de toeleiding naar het aanbod. Een vierde en laatste speerpunt betreft de beeldvorming en de sensibilisering. De Vlaamse overheid moet bijdragen aan een correcte beeldvorming met aandacht voor de wederkerigheid van het integratieproces. Elk beleidsdomein moet ook sensibiliseren en stereotypes zoveel mogelijk proberen te ontkrachten.

1.2.2. Operationele doelstelling 1.2. Alle betrokken beleidsvelden voeren een beleid op basis van permanente en systematische gegevensverzameling en monitoring

De etnische kloof moet gemonitord en opgevolgd kunnen worden in databanken van verschillende beleidsdomeinen. Er moet ook overleg en interactie zijn tussen

die databanken. Dat vereist een afstemming over de definitie van personen met een buitenlandse herkomst. Elk beleidsdomein moet dezelfde definitie hanteren. Zo niet krijgt men andere cijfers en een vertekend beeld. Er moet ook een koppeling zijn tussen de verschillende databanken. Tot slot is de medewerking van alle beleidsdomeinen vereist. Doel is het onderbouwen, het opvolgen en het evalueren van het beleid, onder meer via de lokale inburgerings- en integratiemonitor.

1.2.3. Operationele doelstelling 1.3. Betrokkenheid van het middenveld bij het integratiebeleid versterken

Er zal een integratiepact worden afgesloten. De overheid kan dit niet alleen. Er wordt dan ook gekeken naar het middenveld en andere partners: sociale partners, onderwijspartners, lokale besturen, media en verenigingen van mensen met een migratieherkomst.

Er worden concrete engagementen aangegaan met betrekking tot de aanpak van discriminatie, stage- en vrijwilligersplaatsen voor inburgeraars enzovoort. Verder wordt ook de koppeling gemaakt met het horizontaal integratiebeleidsplan.

De minister garandeert de werking van de participatieorganisatie, het Minderhedenforum. De Vlaamse overheid erkent en subsidieert deze organisatie als belangenbehartiger en spreekbuis van de doelgroepen. Er zal ook onderzoek worden gevoerd naar succesvolle methodes van beleidsparticipatie en belangenbehartiging en innoverende en stimulerende experimenten en projecten. Die moeten breed en doordacht gebeuren, met een goede opvolging en verspreiding van de expertise.

1.2.4. Operationele doelstelling 1.4. De Vlaamse overheid neemt zelf het voortouw

Als de Vlaamse overheid andere sectoren wil overtuigen om de etnische kloof te dichten, dan moet ze zelf ook een doorgedreven intern diversiteitsbeleid voeren. De Vlaamse overheid heeft als streefdoel om in 2020 10 procent personen met een buitenlandse herkomst tewerk te stellen. De EVC-procedure zal worden vergemakkelijkt zodat buitenlandse diploma's hier erkend kunnen worden. De minister beseft dat het streefcijfer van 10 procent ambitieus is. In haar eigen kabinet haalt ze ruimschoots deze 10 procent. Twee adjunct-kabinetschefs zijn bijvoorbeeld van vreemde origine. Uiteraard moeten er ook structurele drempels worden weggewerkt. De Vlaamse Diversiteitsambtenaar zal coördineren en uitvoeren en nagaan of het in elk beleidsdomein wordt nageleefd.

Er moet blijvend worden ingezet op de interlevensbeschouwelijke dialoog. In maart 2014 namen vertegenwoordigers van de erkende godsdiensten en levensbeschouwingen het engagement om geregeld samen te komen, maatschappelijke thema's te bespreken en, indien relevant, samen te handelen. De Vlaamse overheid zal tijdens deze regeerperiode dit overleg verder faciliteren.

1.3. Strategische doelstelling 2. Blijven investeren in het verhogen van de kennis van Nederlands (als tweede taal)

Door de toenemende diversiteit wordt de kennis van het Nederlands belangrijker. Het aanbod vanuit de Vlaamse overheid moet dus absoluut toereikend zijn. Nederlands verbindt mensen en biedt kansen binnen onderwijs en tewerkstelling. Nederlands verhoogt ook de zelfredzaamheid en maakt mensen minder afhankelijk van derden. Vlaanderen zal dus een taalpromotiebeleid voeren. Dit is natuurlijk ook de verantwoordelijkheid van andere beleidsdomeinen.

1.3.1. Operationele doelstelling 2.1. Behoeftedekkend aanbod Nederlands als tweede taal op maat

Het gaat hier over meer dan enkel het wegwerken van de wachtlijsten. Bij de aanbodverstrekkers zijn er trouwens nauwelijks wachtlijsten, maar er moet voldoende aanbod blijven voor die mensen die verplicht zijn om inburgering te volgen en er moet voldoende aanbod zijn voor die mensen die vrijwillig Nederlands volgen. Er worden meer instapmomenten gepland, meer mogelijkheden om les te volgen in de avond of in het weekend, meer mogelijkheden binnen de schoolvakanties. Er moeten meer geïntegreerde en gecombineerde trajecten mogelijk zijn. Er moet ook mogelijkheid tot afstandslernen zijn. Er moeten meer anderstaligen worden bereikt.

Een belangrijk instrument hiervoor is de regie over de middelen NT2. Deze middelen hoorden tot voor kort bij de begroting van Onderwijs. Het grote probleem is dat ze niet geoormerkt zijn. Het is efficiënter en doorzichtiger om die middelen onder te brengen bij de begroting voor Inburgering.

Er moet samen met het onderwijs en de aanbodverstrekkers worden nagegaan hoe efficiënt en effectief het aanbod NT2 kan worden ingericht. De minister zegt dat het leren van het Nederlands niet enkel in het formele circuit hoeft te gebeuren. In het Vlaams regeerakkoord staat dat private aanbodverstrekkers de ruimte moeten krijgen om bepaalde trajecten en cursussen te organiseren. Dit is echter geen waardeoordeel over de instellingen die hier momenteel voor instaan. De minister is zeer tevreden over de werking van de Huizen van het Nederlands, de centra voor volwassenenonderwijs en dergelijke. Ze is enkel van mening dat het aanbod moet worden uitgebreid en dat iedereen moet durven na te denken over manieren om dit doel te bereiken. Het kan niet enkel met de huidige instrumenten. Om die reden wil de Vlaamse overheid private aanbodverstrekkers aantrekken. Het is echter niet de bedoeling dat de aanbodverstrekkers met elkaar in concurrentie treden.

1.3.2. Operationele doelstelling 2.2. De Vlaamse overheid voert een taal(promotie)beleid

Het is de bedoeling de voorzieningen te stimuleren om een taalbeleid te voeren. De uitwerking van een taalbeleid voor en door de Vlaamse overheid en haar voorzieningen maakt deel uit van het horizontale integratiebeleidsplan. Dit plan is gericht op het wegwerken van taaldrempels en op het creëren van maximale oefenkansen.

De diensten op het terrein kunnen een beroep doen op het Agentschap Integratie en Inburgering voor de inbreng van expertise en ondersteuning. Daarnaast is er met betrekking tot de Vlaamse Rand de samenwerking met de vzw de Rand en is er een aanbod voor het sociaal tolken en vertalen.

De minister stelt vast dat nog steeds te veel kinderen in het lager en secundair onderwijs niet voldoende Nederlands kennen. Zij wil hier preventief op inzetten. Een goed voorbeeld is de taalstimulering in de kinderopvang. Dit is al met minister Vandeuren besproken. De taalstimulering in het kleuteronderwijs is een bevoegdheid van minister Crevits. Tijdens de bespreking van de verschillende beleidsnota's heeft de Vlaamse Regering hierover afspraken gemaakt.

1.3.3. Operationele doelstelling 2.3. De werking van de Huizen van het Nederlands optimaliseren

De Huizen van het Nederlands zullen de decretale bevoegdheid krijgen de taalniveaus te attesteren. Dit is noodzakelijk omwille van de nieuwe finaliteit van

de niveaubepalingen. Het gaat onder meer om de taalvereisten in bestuurszaken, in de sociale huisvesting en in de inburgering. De huidige niveaubepaling staat in functie van de zoektocht naar een gepast aanbod NT2. Aangezien de finaliteit anders is, is er ook behoefte aan andere tests dan de huidige niveaubepalings-tests.

Aangezien anderstaligen ook door middel van zelfstudie of door het aanbod op de private markt Nederlands kunnen leren, moet het taalniveau op die manier kunnen worden aangetoond. Het is dan ook de bedoeling de mensen meer vrijheid te geven in de manieren waarop ze het Nederlands machtig worden. Dat de Huizen van het Nederlands de bevoegdheid krijgen het taalniveau te attesteren, vormt een belangrijk sluitstuk om die ambitie te kunnen waarmaken.

De Huizen van het Nederlands worden ingekanteld in het Agentschap Integratie en Inburgering. Het doel is te komen tot een centraal punt waar nieuwkomers, oudkomers, lokale besturen en organisaties met hun ondersteuningsnoden inzake integratie terecht kunnen. Er is evenwel een aparte regeling voor de Huizen van het Nederlands in Antwerpen, Gent en Brussel.

1.4. Strategische doelstelling 3. Versterking bestuurskracht lokale besturen in het voeren van lokaal integratiebeleid

Het integratiebeleid moet op het lokale bestuursniveau worden uitgevoerd. De Vlaamse Regering geeft de lokale besturen op dat vlak dan ook veel vertrouwen en autonomie. Zij staan het dichtst bij de burger en voelen de bestaande noden het best aan. Zij kunnen knelpunten detecteren en prioriteiten bepalen. Voor de minister zijn de lokale besturen volwaardige partners.

De Vlaamse overheid zal voor de gepaste ondersteuning zorgen. Volgens de minister gaat het om een win-winsituatie. De lokale besturen geven de gedetecteerde problemen door aan de Vlaamse overheid, die vervolgens de nodige ondersteuning biedt. De minister kan deze goede samenwerkingsvorm enkel toejuichen.

1.4.1. *Regierol van de lokale besturen versterken*

Door de integratie van de lokale integratiesubsidies in het Gemeentefonds zullen de lokale besturen meer ruimte en autonomie krijgen. De integratie van de sectorale subsidies zal vanaf 1 januari 2016 aanvangen. De minister beschikt over twee sectorale subsidiestromen. De eerste subsidiestroom past binnen integratie. De tweede stroom heeft betrekking op kinderarmoede. Op geen van beide subsidiestromen wordt er bespaard.

Sommigen beweren dat die integratie in het Gemeentefonds gevaarlijk is. De lokale besturen zouden de subsidies immers misschien niet voor hun eigenlijke doel kunnen aanwenden. De redenering achter de integratie van de sectorale subsidies in het Gemeentefonds is echter dat de planlasten voor de gemeenten moeten verminderen. De Vlaamse Regering wil de gemeenten niet langer verplichten veel personeel en energie te steken in het opmaken van en rapporteren over allerlei plannen.

Als men die middelen toch zou oormerken, wordt er opnieuw planlast gegenereerd en wordt de ambitie niet waargemaakt. De minister zal in verband met haar sectorale subsidies een brief sturen naar de lokale besturen met de mededeling dat de subsidies vanaf 1 januari 2016 geïntegreerd zullen worden in het Gemeentefonds. De verdeling zal niet gebeuren op basis van de criteria van het Gemeentefonds, want dan zouden sommige gemeenten aanzienlijk verliezen.

Het is aan de lokale overheden om de verantwoordelijkheid op te nemen hoe ze die middelen spenderen. De minister is ervan overtuigd dat de lokale besturen voldoende het belang inzien van integratiesubsidies of subsidies in het kader van kinderarmoede. Men zal inzien dat de sectorale subsidies voor integratie absoluut prioritair zullen moeten worden ingezet voor integratie en dat het maatschappelijk niet verantwoord zou zijn om die subsidies bijvoorbeeld in te zetten om een tekort op te vullen voor het aanleggen van een of andere straat.

In Antwerpen en Gent zullen er stedelijke agentschappen worden opgericht. De gemeenteraden van beide steden hebben de structuren al goedgekeurd. Ze zullen van start kunnen gaan op het vooropgestelde ogenblik.

De Vlaamse Rand zal specifieke aandacht krijgen, want veel personen met een buitenlandse herkomst gaan onder meer vanuit Brussel naar de Vlaamse Rand en zijn vaak niet inburgeringsplichtig. Er zijn vele kleine gemeenten bij, en er is een beperkt aantal eerstelijnswerkingen. In samenwerking met minister Weyts, bevoegd voor de Vlaamse Rand, zal de minister de uitdagingen van integratie en inburgering in de Vlaamse Rand aanpakken. Het Agentschap Integratie en Inburgering is momenteel aan het bekijken welke noden er zijn en welke acties er kunnen worden opgezet.

Het versterken van de regierol van de lokale besturen zal ook gebeuren door aandacht te hebben voor probleemwijken, wijken met een multiproblematiek van kansarmoede, lage scholing, lage tewerkstellingsgraad, beperkte kennis van het Nederlands en terugplooiën op de eigen gemeenschap. De minister wil de intergemeentelijke en regionale samenwerking stimuleren om een integrale aanpak uit te werken om hiermee om te gaan.

Het Agentschap Integratie en Inburgering geeft ondersteuning aan de lokale besturen bij het uitvoeren van een lokaal integratiebeleid. Het zal tevens inzetten op een vernieuwd vormings- en ondersteuningsaanbod. De minister hoopt dat de lokale besturen dat met open handen zullen aannemen.

1.4.2. Operationele doelstelling 3.2. Versterking van integratie- en inburgeringsbeleid in Brussel

Het Agentschap Inburgering en Integratie neemt het voortouw, met respect voor de zeer specifieke context in Brussel en met een regierol voor de VGC zoals decretaal bepaald. Men wil meer inburgeraars in Brussel bereiken door werk te maken van een doelgroepdetectie. Nu worden nieuwe inburgeraars niet geselecteerd uit het Rijksregister, in de rest van Vlaanderen gebeurt dat wel. Dat maakt het gemakkelijker om inburgeraars gericht te werven. Met het decreet van 7 juni 2013 wordt deze detectie ook in Brussel mogelijk. Over de verplichte inburgering in samenwerking met de COCOF en de GGC is onlangs al gedebatteerd in de commissie.

1.4.3. Verbeteren woonsituatie van woonwagengebouwen

Het beleid en de middelen inzake woonwagenterreinen zijn vanuit de bevoegdheid Inburgering naar de bevoegdheid Wonen overgeheveld. Vanuit Inburgering kon enkel worden ingezet op het voorzien in voldoende terreinen. Vanuit Wonen kan en zal men blijven inzetten op het voorzien in voldoende terreinen en kan de thematiek van de woonwagengebouwen meer inclusief worden benaderd, met meer kennis en meer expertise. Zo kan ook de woonsituatie van die woonwagengebouwen verbeterd worden.

1.5. Strategische doelstelling 4. Organiseren van een behoeftedekkend individueel vormings- en begeleidingsaanbod voor personen met een buitenlandse herkomst

Met een gericht individueel aanbod en in nauwe samenwerking met de reguliere voorzieningen wil de minister personen met een buitenlandse herkomst versterken in hun integratie in de samenleving. Daar is maatwerk voor nodig, want niet iedereen heeft dezelfde behoeftes. Dat zal worden georganiseerd door de EVA's, die per 1 januari 2015 operationeel zullen zijn. Er is een Vlaamse EVA en twee stedelijke EVA's in Gent en Antwerpen. Oude organisaties kantelen daarin in.

1.5.1. Operationele doelstelling 4.1. Doeltreffendheid van inburgering verhogen

De minister wil inzetten op kwaliteitsbewaking. Het Agentschap Inburgering en Integratie ontwikkelt een kwaliteitsbeleid. Er komen ook klantentevredenheidsmetingen. Een evaluatie van de hervorming van de sector is gepland in de loop van 2018.

De inburgeringstrajecten moeten zo veel mogelijk aansluiten bij het perspectief en de context van de inburgeraar. Het resultaat moet zijn: weten wat de competenties zijn, waar nog aan gewerkt moet worden en welke acties daarvoor ondernomen kunnen worden. Dat wordt weergegeven in een persoonlijk ontwikkelingsplan, als instrument voor andere begeleidingsinstanties, bijvoorbeeld de VDAB. De onderdelen van het inburgeringstraject moeten op elkaar afgestemd zijn, zodat ze elkaar versterken.

Inburgering omvat ook de begeleiding bij de procedure van de gelijkschakeling van diploma's. De onthaalbureaus hebben zicht op de knelpunten die in samenwerking met Onderwijs geoptimaliseerd moeten worden. De minister wil daar ook in haar bevoegdheid Bestuurszaken haar verantwoordelijkheid voor opnemen, bijvoorbeeld wat betreft de EVC-procedure. Vanuit Inburgering worden de competenties van nieuwkomers in kaart gebracht. Er kan dus een link gelegd worden met de Vlaamse EVC-projecten. Er moet bekeken worden hoe dat op een efficiënte manier kan gebeuren.

Om actief te kunnen deelnemen aan de samenleving, moet men informatie kunnen verwerven en verwerken. Functioneel geletterd zijn is daarbij heel belangrijk. Dat gaat ruimer dan Nederlands. Digitale geletterdheid is anno 2014 zeer belangrijk, en ook de gecijferdheid mag niet uit het oog worden verloren. Daarom is er binnen het inburgeringstraject aandacht voor geletterdheid. Er wordt gericht doorverwezen naar dergelijke cursussen, indien daar een noodzaak voor is.

Momenteel wordt aan het verkrijgen van een inburgeringsattest een inspanningsverbintenis gekoppeld. De minister wil daar een resultaatsverbintenis van maken. Dat is in het voordeel van de betrokkenen zelf, omdat het attest zo veel meer waard wordt. Als men nu met een attest naar een potentiële werknemer stapt, kan men niet aantonen dat men het vereiste taalniveau behaald heeft. Nu zal de werkgever weten dat er een resultaat geboekt en geattesteerd is, en dat biedt veel meer kansen voor de betrokkene. Ook voor de potentiële werkgevers wordt het gemakkelijker om te weten wat een inburgeringsattest precies waard is.

1.5.2. Meer personen van vreemde herkomst bereiken met het individuele vormings- en begeleidingsaanbod

De instroom van inburgeraars is veranderd, met meer intra-Europese en arbeidsmigratie. Arbeidsmigranten zijn geen verplichte inburgeraars, en dat mag

ook niet. Meer rechthebbende inburgeraars moeten worden bereikt door hen passend te bedienen. De maatschappelijke oriëntatie zou bijvoorbeeld kunnen focussen op thema's als werk, en minder op andere thema's. Binnen die groep moet er een differentiatie worden gemaakt, wat ook in het voordeel is van alle mensen die een inburgeringstraject volgen.

De minister is voorstander van een meer flexibel aanbod met behulp van e-learning en blended learning. De combinatie e-learning en contact is heel belangrijk. Het vergemakkelijkt de combinatie van inburgering met werk, kinderopvang en opleiding. Voor mensen die nu werken maar toch aan inburgering willen doen, wordt het met die combinatie dus wat gemakkelijker.

De trajectbegeleiding en maatschappelijke oriëntatie in de taal van de inburgeraar versus de toenemende talendiversiteit is organisatorisch niet altijd vanzelfsprekend. Het biedt wel een enorme meerwaarde. Daarom wil de minister inzetten op een geïntegreerd aanbod MO en NT2. Daarbij wordt aan een aantal doelstellingen MO in het Nederlands gewerkt. Andere complexere doelstellingen zullen in de eigen taal worden aangeboden.

Samenwerking met OCMW en VDAB is onontbeerlijk, vooral in functie van specifieke doelgroepen. Bijvoorbeeld de samenwerking tussen onthaalbureaus en OCMW om een module in te richten voor anderstalige nieuwkomers over rechten en plichten van OCMW-klanten. Voor de betrokken groep is dat heel belangrijk.

De verplichting uitbreiden naar EU-migranten zal de minister aankaarten op het Europese niveau. Nu kan dat niet. Een ander punt betreft nieuwkomers die zich eerst in Brussel of Wallonië vestigen, en kort daarna naar Vlaanderen verhuizen. De minister heeft de ambitie ingeschreven dat voor mensen die verhuizen vanuit het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest of Wallonië de termijn waarbinnen ze inburgeringsplichtig zijn, zal worden opgetrokken van één naar vijf jaar.

Het aanbod moet voldoende kenbaar zijn voor organisaties en inburgeraars om ze te kunnen bereiken. Er zal dan ook werk worden gemaakt van aangepaste en diverse communicatiestrategieën.

1.5.3. Operationele doelstelling 4.3. Voorzien in een gericht aanbod voor minderjarige nieuwkomers

Minderjarige nieuwkomers vereisen een specifieke aanpak. Er zijn twee specifieke doelgroepen die aandacht nodig hebben: de 16- tot 18-jarige nieuwkomers en de niet-begeleide nieuwkomers. Het gaat om twee erg kwetsbare groepen die absoluut recht hebben op aandacht en specifieke acties.

De 16- tot 18-jarige nieuwkomers kennen een hoge schooluitval en een problematische doorstroom naar opleiding of werk. Er is nood aan trajecten die maximaal inspelen op verder studeren en werk. Een intensieve begeleiding is essentieel om dat te kunnen bereiken. Het Agentschap Integratie en Inburgering werkt een aanbod uit dat aanvullend is en dat zal worden geïntegreerd in het leerplichtonderwijs.

Voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen is er nood aan een inclusief beleid. Verschillende regionale en federale beleidsdomeinen dragen hierin een verantwoordelijkheid. Daarom is er nood aan een samenwerkingsprotocol tussen de verschillende overheden. De aanzet is in de vorige legislatuur al gegeven. Nu zal de minister met Welzijn overleggen om zo snel mogelijk tot een onderteekening van het samenwerkingsprotocol te komen. Dan kan er echt van start gegaan worden met die twee heel kwetsbare groepen. Verder wil ze ook in samenwerking met Onderwijs de ouderbetrokkenheid verder stimuleren. Een concrete actie is

bijvoorbeeld dat het agentschap in nauwe samenwerking met scholen een passend onthaalaanbod voor ouders ontwikkelt.

2. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

2.1. Tussenkost van mevrouw Nadia Sminate

Mevrouw *Nadia Sminate* is van oordeel dat de diversiteit in nationaliteit, religie en afkomst een verrijking is voor de maatschappij, zoals ook de minister dat heeft gezegd. Het heeft een sterke invloed op de vorming van onze identiteit. Men moet meer dan ooit aandacht hebben voor een degelijk integratiebeleid. Dat is de enige weg vooruit. Wij hebben de verantwoordelijkheid om mensen kansen te bieden, maar de nieuwkomer moet dan ook die kansen grijpen.

Het opnemen van deze gedeelde verantwoordelijkheid moet ertoe leiden dat de etnische kloof kan verkleinen. De minister legt daar in haar beleidsnota ook sterk de nadruk op. De cijfers bewijzen dat het nodig is. Zowel op het vlak van deelname aan de arbeidsmarkt, in het onderwijs, inzake armoede en huisvesting scoren nieuwkomers beduidend veel slechter. Het gaat niet enkel om gedeelde verantwoordelijkheid van enerzijds het beleid van de minister en anderzijds de nieuwkomers. Ook de andere ministers spelen zeker een rol, vooral de ministers van Onderwijs en Werk.

Het lage opleidingsniveau van nieuwkomers, en vaak ook een gebrekkige taalkennis daaraan verbonden, is een belangrijke oorzaak van de etnische kloof. De cijfers zijn frappant. 44 procent van personen uit niet-EU-landen die werkzoekend zijn, hebben een taalachterstand. Die cijfers bewijzen dat men moet blijven inzetten op NT2 en andere initiatieven om Nederlands te leren.

Een andere belangrijke oorzaak noemt mevrouw Sminate het etnisch nadeel. Dat is een complexere problematiek omdat dit moeilijk meetbaar is. Discriminatie maakt wel degelijk deel uit van dat etnisch nadeel, maar het is meer dan dat. Het gaat ook over sociaal kapitaal van mensen, netwerken van mensen of het ontbreken ervan. Men mag het etnisch nadeel zeker niet herleiden tot alleen discriminatie. De problematiek heeft een horizontale aanpak nodig. Dat staat ook zo in de beleidsnota.

Mevrouw Sminate vraagt nadere uitleg over het Integratiepact. Gaat het over een vrijblijvende intentieverklaring of vraagt het een groter engagement?

Mevrouw Sminate vindt de streefcijfers voor personen van vreemde origine binnen de Vlaamse overheid (10 procent) ambitieus. Ze maakt wel de kanttekening dat bij het streven naar een dergelijk cijfer, principes als neutraliteit nooit in vraag kunnen worden gesteld. Culturele, religieuze of andere verschillen mogen dus nooit als een aan te pakken drempel worden beschouwd. Zijn er aanwijzingen dat er een grote uitval is bij aanwervingen binnen de Vlaamse overheid? Zijn daar cijfers over?

2.2. Tussenkost van de heer Chris Janssens

De heer *Chris Janssens* wil graag een aantal onduidelijkheden in de beleidsnota uitgeklaard zien. Bij de omgevingsanalyse op pagina 12 heeft de minister het over directies en leerkrachten die onvoldoende uitgerust zijn om adequaat om te gaan met de grote diversiteit aan leerlingen. Wat bedoelt zij daar precies mee? Waarom acht zij specifieke inspanningen daarvoor nodig? Hoe moeten directies en leerkrachten dan beter worden uitgerust om met de grote diversiteit om te gaan? Gaat het over meer ondersteuning voor de betrokken scholen of meer vorming voor de leerkrachten, en welke dan wel? Botst dat niet met het

voornemen van de regering om de administratieve lasten voor het onderwijs te verlagen?

Op pagina 18 van de beleidsnota gaat het over de ontoegankelijkheid van diensten voor mensen van vreemde afkomst: "Er moet tevens op zoek gegaan worden naar adequatere manieren om de doelgroep ook effectief toe te leiden naar het aanbod, want zelfs met de geleverde inspanningen op vlak van toegankelijkheid blijken personen met een buitenlandse herkomst nog te vaak hun weg niet te vinden naar het aanbod.". Legt de minister niet te veel en ten onrechte de verantwoordelijkheid voor de etnische kloof bij de Vlaamse samenleving? Wordt er niet te weinig de nadruk gelegd op de inspanningen die de immigranten zelf moeten leveren? Bepaalde groepen weten wel goed de weg te vinden naar bepaalde diensten die voor hen sociale voordelen meebrengen, maar niet naar andere diensten. Moet er dan niet in de plaats van een effectievere toeleiding naar het aanbod, eerder werk worden gemaakt van een kordater beleid ter zake?

Op pagina 19 van de beleidsnota stelt de minister: "Het Vlaamse integratiebeleid richt zich ook op mensen zonder wettig verblijf die wegens een noodsituatie begeleiding vragen.". De heer Janssens vindt het uiteraard niet menselijk om mensen zonder wettig verblijf aan hun lot over te laten of te laten verhongeren. Uiteraard is er ook contact nodig met die mensen om ze te kunnen aanzetten tot een begeleide terugkeer naar hun land van herkomst. Maar is het dan niet heel vreemd om hulp aan illegalen te regelen in het kader van een integratie- en inburgeringsbeleid? Van Dale omschrijft 'integreren' als 'opgaan in'. In dit geval zou het dus betekenen dat de minister de illegalen wil doen opgaan in onze samenleving. Daar kan toch geen sprake van zijn, omdat ze nu eenmaal per definitie onze verblijfswetgeving overtreden. Hoe garandeert de minister dat deze hulpverlening een eventuele terugkeer niet in de weg staat?

Op pagina 20 zegt de minister dat de etnisch-culturele verenigingen emancipatorische bruggenbouwers zijn, die mee kunnen timmeren aan de transitie van de samenleving. De heer Janssens neemt aan dat 'transitie' een structurele verandering is. Op welke manier acht de minister het wenselijk dat onze samenleving structureel verandert door toedoen van de etnisch-culturele verenigingen? Vreest zij niet dat de initiatieven van bepaalde van die verenigingen net een rem kunnen zijn op de integratie?

De Vlaamse Regering streeft ernaar om tegen 2020 10 procent personeelsleden van vreemde herkomst in dienst te hebben. In 2011 zei toenmalig minister van Inburgering Bourgeois dat als er bij een examen twee kandidaten samen aan de eindmeet komen, de ondervertegenwoordigde groep bij een totaal gelijke beoordeling, voorrang krijgt. Staat de minister hier ook achter? Impliceert dit tegelijk ook geen negatieve discriminatie?

Op pagina 28 zegt de minister dat ze uitvoering zal geven aan de resultaatsverbintenis zodra het Agentschap Integratie en Inburgering operationeel is. Een resultaatsverbintenis houdt in dat een persoon een contractueel vastgelegd resultaat moet bereiken. Men zou dus kunnen veronderstellen dat inburgeraars daadwerkelijk verplicht worden een examen af te leggen en daar bovendien voor moeten slagen. Volgens de heer Janssens wordt de term resultaatsverbintenis hier onterecht gebruikt. Met de regeling die minister Homans voorschrijft, zou enkel een inburgeraar die slaagt voor een test een inburgeringsattest krijgen. Momenteel is het zo dat personen die 80 procent aanwezig zijn in de les, maar niet slagen in de proef, toch niet worden gesanctioneerd. Dat is de regeling die is opgenomen in het Inburgerings- en Integratiedecreet dat vorig jaar door het Vlaams Parlement is goedgekeurd. De heer Janssens heeft de indruk dat minister Homans dit decreet niet wil veranderen, maar gewoon zal uitvoeren. Is de

minister van plan om nog nieuwe initiatieven te nemen? Wil zij de lat hoger leggen door van inburgering een echte resultaatsverbintenis te maken waarbij verplichte inburgeraars pas voldoen aan hun verplichtingen als ze slagen voor een inburgeringsexamen?

Op pagina 29 staat dat de Vlaamse Regering zich in EU-verband inspanst voor de invoering van een verplicht integratietraject voor EU-onderdanen die zich in Vlaanderen willen vestigen. EU-onderdanen verplichten om een inburgeringscursus te volgen, wordt beschouwd als een inbreuk op het Europese vrije verkeer van personen. De voorbije jaren is het aantal immigranten uit Oost-Europa fors toegenomen. Zij worden niet gevat door het inburgeringsbeleid, want de EU verhindert op dit moment om een kordaat en consequent inburgeringsbeleid te voeren. De heer Janssens vreest dus dat het voornemen van minister Homans voor een verplicht integratietraject voor EU-onderdanen dode letter zal blijven. Welke concrete voorstellen heeft de minister? Zal de regeling voor Oost-Europeanen volledig worden gelijkgeschakeld met de verplichte inburgering voor niet-EU'ers? Heeft de minister hiervoor bondgenoten in het buitenland en heeft ze al contacten daarover gehad met andere landen of EU-instanties?

2.3. Tussenkomsst van mevrouw An Moerenhout

Mevrouw *An Moerenhout* vindt de beleidsnota interessant en getuigend van een visie, al heeft ze zelf een afwijkende visie. Minister Homans wil een onderzoek laten uitvoeren naar succesvolle methodieken van beleidsparticipatie en belangenbehartiging van minderheden in binnen- en buitenland. Welke timing stelt de minister voorop?

De minister spreekt op pagina 19 over een aanbod van private aanbodverstrekkers die het hiaat zullen opvullen binnen het aanbod NT2. Mevrouw Moerenhout denkt dat dit interessant kan zijn, maar er moet goed over worden nagedacht. Zijn er al modaliteiten uitgewerkt? Hoe worden de private aanbodverstrekkers gefinancierd?

De Huizen van het Nederlands zullen de bevoegdheid krijgen om anderstaligen te attesteren. Er zal ook een nieuwe taaltest komen. Vandaag bestaat die test uit een mondeling en een schriftelijk deel. Zal dat zo blijven? Wat is de timing voor de opmaak van deze test?

Voor het taalpromotiebeleid dat de Vlaamse overheid wil voeren, verwijst minister Homans naar het taalpromotiebeleid dat in de Vlaamse Rand wordt gevoerd. Minister Weyts wil het nieuws van de regionale zender laten ondertitelen en dit promoten in een welkomstbrochure voor anderstaligen. Mevrouw Moerenhout vindt het een goed idee om dit ook op Vlaams niveau in te voeren en bijvoorbeeld ook populaire programma's te ondertitelen.

Zodra het Agentschap Integratie en Inburgering operationeel is, zal de minister uitvoering geven aan de resultaatsverbintenis. Groen zou de resultaatsverbintenis graag schrappen omdat het contraproductief is ten opzichte van de doelstelling. Als die verbintenis er toch komt, wil mevrouw Moerenhout graag bevestigd zien dat analfabeten worden vrijgesteld, gewoon vanwege het analfabeet zijn en niet op basis van een medisch attest. Vorige week heeft de minister gezegd dat iemand die niet slaagt in het examen, een boete moet betalen als hij niet altijd aanwezig was in de les. Hoe verloopt dit precies?

De minister wil een aantal lessen MO in het Nederlands laten geven terwijl ze voordien in de moedertaal werden gegeven. Mevrouw Moerenhout vindt dit een vreemde maatregel omdat die lessen expliciet over gedragsregels gaan die de

N-VA heel belangrijk vindt. Welke lessen zullen in het Nederlands worden gegeven?

2.4. Tussenkost van mevrouw Yasmine Kherbache

Mevrouw *Yasmine Kherbache* heeft de beleidsnota met veel interesse gelezen omdat inburgering en integratie, samen met armoedebestrijding, sleutelbevoegdheden zijn om de sociale samenhang in de samenleving te vrijwaren en om gezamenlijk vooruit te gaan.

Opvallend is dat in de beleidsnota, behalve het streefcijfer van 10 procent tewerkstelling in de Vlaamse administratie, geen meetbare doelstellingen zijn opgenomen. De doelstellingen waar Vlaanderen zich al jaren voor engageert, onder meer in het kader van het Pact 2020, zijn totaal afwezig in deze beleidsnota. Mevrouw Kherbache hoopt dat de Europese doelstellingen, bijvoorbeeld het opkrikken van de tewerkstellingsgraad van personen geboren buiten de EU-28, gehandhaafd blijven. Volgens de laatste monitoring van het Pact 2020 zou er 58 procent tewerkstelling moeten zijn in 2020, maar ze vindt daarover niets terug in de beleidsnota.

De factoren die de achterstelling van personen met een migratieachtergrond proberen te verklaren, verwijzen terecht naar opleidingsniveau, naar de kennis van het Nederlands. Opvallend is echter dat men discriminatie als verklarende factor voor de etnische kloof vergeet te vermelden. Men spreekt wel van een etnisch nadeel, maar dat is bijna zeggen dat het de persoon zelf is die de pech heeft die identiteit te hebben. In internationale rapporten is men alvast niet beschroomd om discriminatie aan te halen als verklarende factor. De spreker begrijpt niet waarom dit niet wordt overgenomen. In de beleidsnota *Gelijke Kansen* wordt er evenmin over etnisch-culturele discriminatie gesproken, enkel over leeftijdsdiscriminatie.

Het verminderen van de etnische kloof is inderdaad een verantwoordelijkheid van alle ministers in de Vlaamse Regering. Zeker de ministers van Werk, Armoedebestrijding en Wonen zullen een tandje bij moeten steken. In die zin staat het initiatief van minister Crevits om bij het toekennen van de middelen aan scholen het sociaal-economische profiel van de leerlingen niet meer mee te nemen als een financieringsbasis, haaks op de ambities uit de beleidsnota van minister Homans. Hoe zal de minister haar collega-ministers die een cruciale bevoegdheid in handen hebben, waaronder Onderwijs, responsabiliseren? Alle onderwijskoepelels hebben ongerust gereageerd op het inperken van de extra ondersteuning aan scholen met veel kansarme kinderen. Ook de steden hebben al gewezen op de impact op de middelen die zij broodnodig hebben voor die gigantische uitdaging in het onderwijs. Toch lijkt men in Onderwijs de andere richting uit te gaan en weinig rekening te houden met de ambities uit de beleidsnota *Integratie en Inburgering*.

Een andere cruciale bevoegdheid is Werk. Op het vlak van tewerkstelling van personen met een migratieachtergrond is Vlaanderen de slechtste leerling van de Europese klas. Terecht wil de minister daar een tandje bij steken, maar in de beleidsnota *Werk* is het tevergeefs zoeken naar concrete doelstellingen om de arbeidsmarktpositie van personen met een migratieachtergrond te verbeteren. Ook wat discriminatie betreft, beperkt men zich tot sensibiliseren. Men mag zich niet verschuilen achter de stelling dat er op het Vlaamse niveau te weinig bevoegdheden zijn. Vlaanderen heeft wel degelijk cruciale hefboomen om discriminatie op te sporen en te sanctioneren.

Mevrouw Kherbache is het ermee eens dat de minister de etnische kloof niet alleen kan dichten, maar uit haar beleidsnota blijkt niet duidelijk hoe ze de

andere ministers dan zal responsabiliseren. Uit de beleidsnota's van de andere ministers blijkt alvast dat men geen rekening houdt met de ambities uit de beleidsnota Integratie en Inburgering.

Met het oog op een Integratiepact wil de minister de lokale besturen, sociale partners, onderwijspartners en zo meer aanspreken om de etnische kloof te helpen dichten. Zal de minister met dat middenveld aan tafel gaan zitten en een aantal concrete streefcijfers vooropstellen? Of zal ze als een notaris noteren wat de verschillende sectoren van plan zijn te doen of niet te doen? Het zal sowieso veel tijd en energie vragen om een dergelijk overleg tot een goed einde te brengen. Zonder minimaal kader riskeert het helemaal een loze oefening te worden. Zal de minister naar het maatschappelijk middenveld stappen met een aantal minimale doelstellingen?

De minister wil stageplaatsen creëren bij de sociale organisaties, bij de media, bij de lokale besturen enzovoort. Mevrouw Kherbache vindt ook een minimumaantal stageplaatsen bij werkgevers en op de arbeidsmarkt belangrijk, maar daarvan is niets terug te vinden in de beleidsnota Werk. Ze vraagt minister Homans, als coördinerend minister, om de minister van Werk daarvoor te responsabiliseren.

In het kader van het Integratiepact wil de minister ook een akkoord sluiten met de sociale partners. Mevrouw Kherbache hoopt dat in een dergelijk akkoord een aantal kwantitatieve doelstellingen worden meegenomen. Ze verwijst daarvoor naar de diversiteitsplannen in het Brusselse regeerakkoord. In Vlaanderen geven alle evaluaties van de diversiteitsplannen aan dat men de vrijblijvendheid zal moeten overstijgen. De periode van sensibilisering heeft lang genoeg geduurd, het is nu tijd om concrete resultaten te boeken. Dat kan alleen door gezamenlijk kwantitatieve doelstellingen voorop te stellen. Is de minister bereid om dat te doen? Zullen de steunmaatregelen die aan de diversiteitsplannen gekoppeld worden, ook gekoppeld worden aan het halen van resultaten? De minister vraagt resultaatsverbintenissen aan nieuwkomers. Mevrouw Kherbache vraagt zich af of de minister die ook vraagt aan alle andere stakeholders, die ook een verantwoordelijkheid hebben om die etnische kloof te dichten.

Totaal afwezig in de ambities om de etnische kloof te dichten, is discriminatiebestrijding. De OESO stelt dat discriminatie een belangrijke barrière blijft voor de toegang tot de arbeidsmarkt, maar daarover zwijgt de minister in haar beleidsnota. Alle goedbedoelde initiatieven die erop gericht zijn om inspanningen te vragen van alle stakeholders, om vooroordelen van beide kanten uit de wereld te helpen, om sensibilisering te doen slagen, zijn gedoemd te mislukken als het sluitstuk, namelijk discriminatiebestrijding, zelf niet effectief is. Als de minister blijft sensibiliseren zonder rond discriminatiebestrijding echt een beleid met tanden uit te werken, zal ze op het terrein alleen cynisme en defaitisme organiseren, waarschuwt mevrouw Kherbache. En dat staat haaks op de initiële doelstelling, namelijk meer sociale samenhang.

Voor een antidiscriminatiebeleid met tanden moet de minister op twee domeinen echt vooruitgang boeken. Ten eerste: het opsporen en vaststellen van discriminatie. In dat verband zijn goed georganiseerde situatietesten heel belangrijk om de situatie op het terrein te objectiveren. En ten tweede: het aanpakken van discriminatie. Men moet niet blijven trappelen in vrijblijvendheid, maar echt optreden. Mevrouw Kherbache suggereert om met de sectoren een sectorconvenant af te sluiten en een verbetertraject voor te stellen rond de problematiek van discriminatie. Dat is in het verleden al eens gebeurd in de interimsector nadat daar flagrante discriminaties werden vastgesteld.

Mevrouw Kherbache besluit dat het luik discriminatiebestrijding in de beleidsnota vaag is gebleven. Ze hoopt evenwel dat de minister bereid is om bij de

uitwerking van de verschillende plannen en pacts concrete maatregelen te nemen om alsnog een antidiscriminatiebeleid met tanden uit te bouwen.

Mevrouw Kherbache herhaalt dat de Europese streefcijfers niet worden meegenomen in de beleidsnota. Een cijfer dat wel aandacht krijgt, is het streefcijfer van 10 procent voor de tewerkstelling van personen met een migratieachtergrond bij de overheid. Omdat de overheid een voorbeeldfunctie heeft, wil de minister op dat punt ambitieus zijn. Maar die ambitie dreigt een lege doos te worden omdat de minister de definitie wijzigt. Ze wil de definitie namelijk enten op die van het Integratiedecreet. Mevrouw Kherbache wijst erop dat het hier gaat over arbeidsmarktparticipatie en dat er een definitie is van het VESOC die heel terecht focust op personen van niet-Belgische nationaliteit buiten de EU-15-landen of personen die bij hun geboorte een andere nationaliteit hadden van buiten de EU-15-landen. Dat is net de groep die nu de grootste achterstelling heeft op die arbeidsmarkt. Door de definitie te verbreden, dreigt heel die ambitie een slag in het water te worden. Mevrouw Kherbache vindt het dan ook wat ongepast dat de minister zich zo op de borst slaat.

Europa gaat uit van veel ambitieuzere doelstellingen. Zo is er de doelstelling van een werkzaamheidsgraad van 58 procent. Europa heeft het dan over personen met een andere nationaliteit buiten de EU-28-landen. Dat is zelfs nog ambitieuzer dan de VESOC-definitie. Mevrouw Kherbache vindt het dan ook onbegrijpelijk dat de minister nog minder ambitie heeft dan deze die blijkt uit de definitie van de sociale partners. De minister neemt 10 procent als doelstelling, terwijl ze daarbij nu ook de Nederlanders, de Duitsers en de Fransen meetelt. Op zich is er geen enkel probleem mee dat de minister die mee opneemt in haar doelstelling, maar de grootste achterstelling situeert zich natuurlijk bij de personen buiten de EU-15-landen. Als ze 10 procent neemt voor de hele groep, dan moet ze ook vasthouden aan de VESOC-definitie en -doelstelling, vindt mevrouw Kherbache. Anders verlaagt ze het ambitieniveau.

Mevrouw Kherbache verwijst naar de standstilldoelstelling die ze echt het minimum minimorum vindt: vooral niet minder doen dan in het verleden, want we hebben al een slecht palmares als het gaat over de tewerkstelling van allochtonen. Ze stelt voor dat, als de minister dan toch vasthoudt aan die ruimere definitie, er minstens sprake moet zijn van een doelstelling van 16 procent. Dan zou er sprake zijn van een evenredige participatie van die groepen op de werkvloer.

Wat stelt de minister concreet voor om die 10 procent te bereiken? Wordt dit meegenomen in de beleidsnota Bestuurszaken? Is de minister bereid om werk te maken van het afschaffen van de nationaliteitsvereiste voor de statutaire tewerkstelling? Bij de contractuelen geldt dat nu niet. Het lijkt haar een anachronisme om nog vast te houden aan een dergelijke nationaliteitsvoorwaarde, terwijl men onder andere in Brussel al stappen heeft gezet om die af te schaffen. De mogelijkheid is er nu. Het is gewoon een kwestie van er gezamenlijk voor te gaan. Dat zou een belangrijk signaal zijn.

Is de minister bereid om leidend ambtenaren te evalueren in functie van het al dan niet behalen van het diversiteitsstreefcijfer? Als men streefcijfers vooropstelt, dan moet men dat ook hardmaken in het personeelsbeleid en de verantwoordelijken voor dat personeelsbeleid daarop kunnen beoordelen.

De minister stelde een resultaatverbintenis voorop in het kader van het inburgeringstraject. Maar wat als dat resultaat niet wordt gehaald? Welk concrete gevolgen koppelt ze daar dan aan? Het is essentieel dat men bij het meten van het al dan niet behalen van het resultaat een verbetertraject vooropstelt. In haar beleidsnota Wonen koppelt de minister een boete aan het niet behalen van

resultaten. Dat lijkt de spreker een verkeerde aanpak, en pure symboolpolitiek. De gevolgen van het niet behalen van de resultaatsverbintenis zijn echter nog niet geconcretiseerd in deze beleidsnota.

Het hele inburgeringsverhaal werd in de steigers gezet door toenmalig minister Keulen. De afgelopen vijf jaar heeft men zich vooral beziggehouden met de integratiesector zelf, maar met betrekking tot het inburgeringsbeleid zijn er geen noemenswaardige beslissingen of maatregelen genomen of keuzes gemaakt. Er is veel tijd en energie besteed aan structuren. De minister zegt nu een stap vooruit te willen zetten. Ze zegt ook dat inburgering een tweerichtingsverkeer is. In dat kader vindt de spreker het belangrijk om de vakministers te responsabiliseren. Daar is onduidelijkheid over. Het is ook belangrijk de stakeholders te responsabiliseren. Ook daarover is er onduidelijkheid.

Mevrouw Kherbache wil afsluiten met een positief voorstel. Inburgering moet erop gericht zijn om mensen, en ook de samenleving, vooruit te helpen. Inburgering mag niet worden verengd tot sanctionering. Soms verwijt men de minister dat laatste ten onrechte, maar dan is het aan haar om dat eventuele vooroordeel te ontkrachten. Een element dat van belang is bij inburgering, is dat men ook de samenleving leert omgaan met diversiteit. Leren omgaan met diversiteit is een zaak van iedereen. De minister zegt dat hier en daar wel in haar beleidsnota, maar ze doet geen concrete voorstellen ter zake. Een stap in de goede richting zou alvast zijn dat er ook in het onderwijs meer aandacht zou worden besteed aan burgerschapseducatie.

De minister stelt dat men moet uitgaan van gedeelde normen en waarden. Men zou hieronder kunnen verstaan dat iedereen op zijn minst doordrongen moet zijn van de basisprincipes van onze seculiere rechtsstaat, met alle grondrechten die daarbij horen. Het zou een mooi initiatief zijn, mocht er, in het kader van het Integratiepact en in het kader van de gesprekken die minister Homans zal hebben met de minister van Onderwijs, ook aandacht zijn voor burgerschapseducatie. Op die manier kan de minister aangeven dat inburgering geen eenrichtingsverkeer maar tweerichtingsverkeer is, een zaak van iedereen.

2.5. Tussenkoms van de heer Kurt De Loor

De heer *Kurt De Loor* houdt een pleidooi voor het verbeteren van de woonsituatie van woonwagenbewoners. De bevoegdheid hiervoor is intussen overgeheveld naar het beleidsdomein Wonen. Als er wordt gesproken over woonwagenbewoners en woonwagenterreinen, dan gaat het vaak over problemen, vooroordelen, overlast en een gebrek aan draagvlak, dikwijls vanuit angst. Het is en blijft echter een erkende Vlaamse woonvorm, en dat is een goede zaak.

Tijdens de vorige zittingsperiode werden ter zake een aantal initiatieven genomen. Er werd een Vlaams strategisch plan Woonwagenbewoners opgesteld. Begin 2014 werd er kamerbreed ook een voorstel van decreet goedgekeurd, dat onder andere de Vlaamse subsidies voor het aanleggen van woonwagenterreinen optrok van 90 naar 100 procent. De spreker maakte toen al de kanttekening dat dit hoogstwaarschijnlijk opnieuw dode letter zou blijven. Bijvoorbeeld in Oost-Vlaanderen bestond er al een de facto subsidiëring van 100 procent, waarvan 90 procent vanwege de Vlaamse overheid en 10 procent vanwege de provincie Oost-Vlaanderen.

De heer De Loor herhaalt zijn pleidooi van toen dat men die 10 procent extra beter zou investeren in de software in plaats van in de hardware. Als men een draagvlak wil creëren voor het aanleggen van doortrekkersterreinen, dan zal een investering in software nodig zijn. Hij suggereert dat de minister, die bevoegd is voor het woonbeleid én het inburgeringsbeleid, overleg zou plegen met de

minister van Welzijn, om te bekijken hoe de lokale besturen kunnen worden ondersteund, bijvoorbeeld door het aanstellen en subsidiëren van een terreinbegeleider.

De vorige zittingsperiode werd er inzake woonwagenbewoners een non-beleid gevoerd. Elke zomer opnieuw werden dezelfde vragen om uitleg gesteld over het gebrek aan doortrekkersterreinen, standplaatsen en pleisterplaatsen. Op lokaal vlak zijn er heel weinig besturen die hun verantwoordelijkheid opnemen. De heer De Loor blijft ervoor pleiten om naast de investering in hardware in software te investeren, in terreinbegeleiders en in omkadering voor de woonwagenbewoners. Op die manier kan men vermijden dat komende zomer opnieuw dezelfde vragen moeten worden gesteld rond deze problematiek.

2.6. Tussenkoms van mevrouw Mercedes Van Volcem

Mevrouw *Mercedes Van Volcem* onderschrijft zowel de omgevingsanalyse als de strategische doelstellingen in de beleidsnota. Niettemin zal ze enkele vragen stellen en enkele accenten leggen.

De titel van de beleidsnota zou beter 'Integratie, Inburgering en Emancipatie' zijn. Voor liberalen moet vooral emancipatie het doel van het integratie- en inburgeringsverhaal zijn. Het moet gericht zijn op de zelfredzaamheid van het individu, dat gelijke kansen krijgt in de samenleving, kansen dat het van nature of door achterstand in onderwijs en taal niet had. Zo kan dat individu zijn leven in eigen handen nemen en een emancipatorisch verhaal ontwikkelen.

In de omgevingsanalyse vallen een paar dingen enorm op. De werkzaamheidsgraad in Vlaanderen is 75 procent. Allochtonen in de Europese Unie bereiken een werkzaamheidsgraad tussen 60 en 61 procent. De barrière is daar niet zo groot. Daar zijn verplichte inburgering en taalcursussen niet voorzien. Men moet het integratie- en inburgeringsbeleid in vraag durven stellen, zeker als daar veel middelen naartoe gaan. Het doel moet zijn dat de inwoner in onze samenleving participeert, aan een job geraakt en vooruit geraakt. Dat zijn de kernzaken.

De minister legt voor de nieuwkomers inburgeringscursussen op en wil tot een resultaatsverbintenis komen. Zij schuift taal als een van de belangrijkste zaken naar voren: men moet Nederlands leren. Men moet ook maatschappelijke oriëntatie volgen. Eigenlijk zou er nog een zeer belangrijk luik moeten volgen, namelijk dat de VDAB op de kar springt en de betrokkene naar werk begeleidt. Iemand die werkt, is het meest geëmancipeerd. Werk is ook de grootste dam tegen armoede. Mensen van allochtone afkomst hebben 3,8 keer meer kans om in de armoede te geraken. De vorige bevoegde minister, Geert Bourgeois, zei trouwens dat het OESO-rapport een alarmbel is voor het beleid inzake integratie en immigratie in België.

Mevrouw Van Volcem moet mevrouw Kherbache bijtreden waar het gaat over discriminatie. Dat blijkt duidelijk uit het OESO-rapport, waarin discriminatie een vijfde pijler vormt. Ook in de Vlaamse Regionale Indicatoren, opgesteld door de Vlaamse Regering, staat dat 40 procent van de Vlamingen denkt dat iemand van allochtone afkomst een profiteur is of een negatieve connotatie oproept. De minister ontkent niet dat dit een probleem is in onze samenleving, want ze verwijst er ook naar in haar beleidsnota's Gelijke Kansen en Armoedebestrijding.

Mevrouw Van Volcem vindt het echter spijtig dat de cijfers over de negatieve connotatie op basis van huidskleur in de beleidsnota Integratie en Inburgering niet aan bod komen. Als de Vlaamse overheid aan mensen met minder kansen – omwille van taalachterstand of schoolachterstand – een inburgeringsplicht en opleidingen inzake taal vraagt, en als men daar een resultaatsverbintenis aan

koppelt, dan moet dat in de twee richtingen gaan. Er doet zich een fenomeen van verandering voor in de samenleving, waarbij er veel allochtonen aanwezig zijn in de steden. In de toekomst zal de minderheid de meerderheid worden. De Vlaamse overheid heeft daarom de plicht om de diversiteit op een geheel andere manier te benaderen. De overheid heeft ook de plicht om positieve campagnes te voeren en te tonen dat de diversiteit een positief verhaal is.

Als men vaststelt dat er bij de Europeanen een werkzaamheidsgraad van 61 procent is tegenover slechts 46 procent bij de allochtonen uit de derde landen, dan is er nog werk aan de winkel. Van de vrouwen van Turkse en Marokkaanse afkomst, is gemiddeld een op drie tewerkgesteld. De overheid heeft de grote taak om die vrouwen uit hun isolement te halen. Er zijn heel wat studies van het Steunpunt Inburgering en Integratie waarin maatregelen worden opgesomd om deze vrouwen uit dat isolement te halen. Zo wijst men erop dat in Vlaanderen de werkgevers nog vaak discrimineren bij aanwervingen. Het dragen van een hoofddoek is voor vele werkgevers blijkbaar een probleem. Dat moet men durven zeggen en aanpakken. Men moet aan de Vlaamse ondernemers durven zeggen dat er niets mis is met een vrouw met een hoofddoek, zolang ze haar job goed doet. De overheid moet over dit onderwerp positieve campagnes voeren. De politiek moet ook durven zeggen dat 46 procent van de mensen uit de derde landen wél werkt. Allochtonen willen werken en doen dat even goed als autochtonen.

Zelfs bij de hoogopgeleiden stelt er zich in Vlaanderen een probleem bij de werkgevers. In vergelijking met Noorwegen, Zweden en andere landen, is er bij ons bij de hoogopgeleiden een barrière bij het aanwerven, zelfs als de mensen de taal spreken. Als mensen uit Azië of Afrika komen, verloopt alles nog vrij goed, maar als het gaat om mensen uit de Maghreblanden, mensen van de islamitische godsdienst, is er een grote barrière. Mensen zijn bang voor het onbekende en voor de omgang met diversiteit. Dit probleem moet prominent op de agenda worden geplaatst.

Mevrouw Van Volcem vindt dat er een evaluatiesysteem van de taalopleiding en de maatschappelijke oriëntatie moet komen. In andere landen gebeurt dit al en meet men de effecten van de inspanningen. De taalcapaciteit vermindert met 42 procent indien men het eerste jaar na de taalcursus geen werk heeft gevonden. Men moet dus niet enkel een taalcursus volgen, maar er moet ook een vervolg zijn. Welk effect wil de minister eigenlijk bereiken met haar beleid? Gaat het om integratie of om meer tewerkstelling?

Het is voor mevrouw Van Volcem niet duidelijk of er een boete volgt wanneer men de cursus niet volgt of onderbreekt. In Nederland is er een administratieve boete en moet men ook betalen om de cursus zelf te volgen. Is dat in Vlaanderen ook de bedoeling of blijft de overheid alles financieren?

De lessen volgen een nogal schools systeem. Na evaluatie blijkt dat dit systeem niet altijd zo geschikt is voor de beoogde doelgroep. Het zou ook goed zijn dat er meer mensen van vreemde origine de lessen geven. In Mechelen bijvoorbeeld bestaat Café Herman, waarbij men naar de tewerkgestelden zelf gaat en intussen meer toelichting bij de cursus geeft, zodat de barrières worden weggenomen.

Mevrouw Van Volcem vindt de schoolplicht vanaf 3 jaar enorm belangrijk. Kinderen van wie het Nederlands niet de thuistaal is, kunnen hun taalachterstand op die manier zo vroeg mogelijk ophalen. De Vlaamse Regering zou hier werk van moeten maken.

Mevrouw Van Volcem wil weten hoeveel mensen er van een NT2-opleiding doorstromen naar de cursussen van de VDAB. Ze vraagt ook naar cijfers over de

doorlooptijd van de cursussen en de herkansingsmogelijkheden. Ze wil verder weten of er mogelijkheden zijn om digitaal lessen te volgen.

In Nederland zijn nieuwkomers verplicht om reeds in het buitenland, dus voor ze naar Nederland komen, een inburgeringscursus te volgen. Men moet dus al over een taalattest beschikken op het moment dat men naar Nederland gaat. Er bestaan overigens opmerkelijke verschillen tussen Vlaanderen en Nederland. In Nederland ligt de geletterdheid en de werkzaamheidsgraad van Turken en Marokkanen 10 procent hoger dan in Vlaanderen. De moeilijkheid van de taal kan de verklaring niet zijn want het gaat telkens om het Nederlands. Hoe is dat verschil dan te verklaren? Mogelijk gebruikt het beleid daar andere middelen en instrumenten die wij niet hebben.

Volgens de OESO is er niet altijd een relatie tussen het aanleren van een taal en de werkzaamheidsgraad. Hoe komt dat? Moeten er dan wel zoveel middelen naar het taalonderwijs gaan? Het is natuurlijk belangrijk om een taal te kennen, bijvoorbeeld om met de burens te communiceren of om de schoolprestaties van de kinderen op te volgen. Maar er is weinig wetenschappelijk onderzoek naar het effect van langdurige studies in het Nederlands en het feit dat de tewerkstelling en integratie toch niet volgen. Is de minister van plan om daarover studies te bestellen? De spreker betreurt dat het Steunpunt Integratie en Inburgering wordt afgeschaft. Beleidsvoorbereidend onderzoek op wetenschappelijke basis is immers belangrijk.

Overigens speelt niet alleen taal een grote rol bij integratie, maar ook sport, cultuur, participatie enzovoort. Het zelfbeeld van een individu is heel belangrijk voor diens emancipatie. Kinderen die de besten van de voetbalploeg zijn, krijgen niet alleen de taal mee, maar zijn ook voor een deel de winnaar en de held van de ploeg. Als men scoort, wordt men veel gemakkelijker aanvaard in de Vlaamse samenleving. De spreker denkt en hoopt dat niemand er een probleem mee heeft dat iemand een andere huidskleur heeft of anders leeft. De Vlaming lijkt vooral bezorgd dat mensen die naar hier komen het sociaalezekerheidssysteem zouden uithollen. In onze verouderende samenleving zou immigratie een positief verhaal moeten zijn. Mensen komen hier werken en daardoor wordt de leeftijds piramide evenwichtiger.

In het regeerakkoord staat dat er een expertencel tegen de radicalisering zal worden opgericht. In de beleidsnota Integratie en Inburgering is hierover niets terug te vinden. Nochtans is het een belangrijk thema voor inburgering en integratie. Radicalisering heeft immers ook te maken met discriminatie. Men mag mensen niet in het isolement laten. Het is een gemiste kans om het hierover niet te hebben in deze beleidsnota.

De evolutie van een inspannings- naar een resultaatsverbintenis voor verplichte inburgeraars zal een toenemende druk op de instroom van inburgeraars in NT2 veroorzaken. Mevrouw Van Volcem vraagt om eerst een oplijsting te maken van de wachtlijsten en het aanbod dat vandaag bestaat, om zo in een behoeftedekkend aanbod te voorzien en te evolueren naar een resultaatsverbintenis.

2.7. Tussenkoms van de heer Peter Wouters

De heer *Peter Wouters* benadrukt dat de vraag naar het kennen van de Nederlandse taal geen pesterij is, maar in de eerste plaats in het belang van de persoon in kwestie is. Daar staat tegenover dat het aanbod behoeftedekkend moet zijn. Maatwerk is de boodschap. De vraag naar aanbod tijdens vakanties, het weekend of de avond bestaat al heel lang. Het uitblijven van dit aanbod zorgde voor langere trajecten, latere instapmogelijkheden, onderbrekingen en geeft ook conflicten met werk, met uitval of afhaken als gevolg. Het is zeer

positief dat dit eindelijk wordt aangepakt. Bovendien wordt taal door geïntegreerde trajecten ook heel concreet, bijvoorbeeld op de werkvloer, waardoor het belang ervan al sneller wordt ingezien.

Bij taalniveau A2 is de communicatie nog steeds eenvoudig. De woorden die gebruikt worden, komen veel voor. Uitdrukkingen worden alleen gebruikt als ze zeer veel voorkomen. De gemiddelde zinslengte is ongeveer negen woorden.

De heer Wouters geeft een voorbeeld van een gesprek op niveau A2, om aan te geven dat het een zeer laag niveau is dat van de mensen gevraagd wordt. In Nederland is het eindniveau van een inburgeringscursus trouwens B1. Het is een goede zaak dat er meer middelen gependend zullen worden aan capaciteitsuitbreiding.

Er is in de beleidsnota sprake van een taalpromotiebeleid en van het wegwerken van taaldrempels en het creëren van maximale oefenkansen Nederlands. Over welke taaldrempels gaat het dan zoal? Kan de minister uitgebreider toelichten waaruit het taalpromotiebeleid kan of zal bestaan? Hoe zal dat vorm krijgen? De rol van de ouders bij het ontwikkelen en oefenen van de taal mag niet worden onderschat.

Wat de Huizen van het Nederlands betreft, laten de decretale aanpassingen het best niet te lang meer op zich wachten. Kan de minister iets meer vertellen over de timing? Kan er meer uitleg gegeven worden over de specifieke regeling voor de stedelijke Huizen van het Nederlands?

Wat het versterken van de regierol van de lokale besturen betreft, vraagt de heer Wouters de minister om dat samen met de commissie te blijven opvolgen en ervoor te zorgen dat de stedelijke agentschappen in Antwerpen en Gent goed werk afleveren.

2.8. Tussenkoms van de heer Ward Kennes

De heer *Ward Kennes* meent dat de term 'superdiversiteit' het best beantwoordt aan de samenleving van vandaag. Migratie werd lang geassocieerd met de grootsteden, maar ondertussen is dit ook gemeengoed geworden in centrumsteden. Vele Vlaamse steden en gemeenten staan nu voor de uitdaging om mensen van verschillende origine goed met elkaar te laten samenleven.

De heer Kennes sluit zich aan bij de stelling dat een goed inburgerings- en integratiebeleid gebaseerd is op een tweerichtingsverhaal: enerzijds de mensen die hier aankomen en van wie een aantal zaken verwacht worden, anderzijds de ontvangende samenleving, waarvan evenzeer een aantal zaken verwacht worden. Een van de mindere punten van het verhaal is dat uit OESO-cijfers blijkt dat België achterophinkt inzake het inschakelen van mensen met een allochtone achtergrond in het sociaal-economische proces. Om dat aan te pakken, heeft de minister verschillende doelstellingen geformuleerd. Zo staat het verminderen van de etnische kloof prominent in de beleidsnota. De heer Kennes is het ermee eens dat dat een horizontale doelstelling moet zijn. Alle ministers moeten daar een rol in spelen, maar hij verwacht wel dat minister Homans de coördinerende rol opneemt en haar collega's eraan herinnert dat het een gezamenlijke opdracht is van de hele regering.

Naast de overheid hebben de sociale partners een grote rol te spelen. Als het erom gaat mensen op de werkvloer bijeen te brengen, kansen te creëren, mensen te integreren, hebben werkgevers en werknemers een gedeelde verantwoordelijkheid. Mensen schrikken er nog te vaak voor terug om allochtonen volledig mee te betrekken, als gevolg van een zekere argwaan.

Daarbij moet men niet meteen grote woorden als racisme in de mond nemen of met het vermanende vingertje staan zwaaien, maar men moet het wel erkennen als een probleem. Het gaat om een probleem van samenleven, van verandering en ongerustheid. Dat mensen ongerust en soms angstig reageren, moet niet meteen met straffen worden aangepakt. Bewustmaking, begrip, overleg en ontmoeting dragen veel meer bij tot een goed samenlevingsmodel.

De term 'integratiepact' vindt de heer Kennes goed gekozen. Een pact is immers iets dat mensen bindt, iets dat mensen samen afsluiten. Het benadrukt dat er heel wat actoren zijn die hun rol moeten kunnen spelen. In de vorige legislatuur zijn er, onder de coördinatie van de minister van Welzijn, rondetafels geweest. Daar vloeiden een aantal aanbevelingen uit voort, ook rond het toeleiden van jonge allochtonen naar een job in de welzijnssector. Die aanbevelingen hebben ook in deze legislatuur zeker nog hun waarde.

Het middenveld is eveneens een cruciale speler om mensen bij elkaar te brengen. Inspanningen die jeugdbewegingen doen om zich bijvoorbeeld open te stellen voor andere groepen, hebben echter niet altijd succes. Er zijn drempels langs de twee kanten. Hoe kunnen die drempels worden afgebroken?

De heer Kennes benadrukt dat er ook ruimte moet zijn voor zelforganisatie. Er moet niet altijd van bovenaf gedirigeerd worden. Het Minderhedenforum heeft op het vlak van zelforganisatie altijd een voortrekkersrol gespeeld. Het is belangrijk dat het beleid daarmee in dialoog gaat. Ze zijn weliswaar soms heel kritisch voor het beleid, maar dat mag geen reden zijn om hun inbreng minder te waarderen. Integendeel, dat houdt het beleid wakker.

De minister heeft erop gewezen dat zij haar voorbeeldfunctie inzake diversiteit doortrekt in de samenstelling van haar kabinet. Het is een goede zaak dat de regering in haar geheel die rol opneemt. Het streefcijfer van 10 percent klinkt evenwel ambitieuzer dan het is, doordat ook de definitie verruimd werd. Het benaderen van de 10 percent wordt voor een stuk gewoon al gerealiseerd door het hanteren van een nieuwe definitie. Dat neemt niet weg dat CD&V de minister steunt in haar doelstelling dat de Vlaamse overheid een voorbeeldrol moet spelen.

Het inzetten op de kennisverwerving van het Nederlands komt heel prominent naar voren in de beleidsnota. De heer Kennes onderschrijft het belang van taal en vindt dat het gebruik van het Nederlands ook een sterke emancipatorische waarde heeft. Dat aspect moet ook worden meegenomen in de discussie over de zorg voor onze taal. Een verzorgde Nederlandse taal is een manier om elkaar te verstaan. Het is de gezamenlijke taal die ons sociale en publieke leven mogelijk maakt. Zo kan men aan nieuwkomers ook aantonen dat het zinvol is om die taal te leren, en niet alleen een of ander lokaal dialect of tussentaaltje.

Maar er moet een tweerichtingsverkeer zijn tussen het sociaal-economische en de taalkennis. Het is op de werkvloer en in sociale contacten dat men de taal leert, en die taal geeft ook weer mogelijkheden. Maar het is niet zo dat de taal alleen alle problemen zal oplossen. Een globale aanpak, waarin taal een zeer belangrijke, maar zeker niet de enige rol speelt, is dan ook de juiste.

De heer Kennes sluit zich aan bij de opmerking dat taalniveau A2 geen heel sterk niveau is, maar veeleer een basisniveau. Men moet mensen kansen bieden om hogere niveaus te halen, en hen daar ook toe aanzetten. Wat het aanbod betreft, is de heer Kennes benieuwd naar hoe het precies zal lopen met de private aanbodverstrekkers. Hij vraagt zich af wat de kostprijs zal zijn en welke kwaliteitscriteria zullen worden gehanteerd.

De bestuurskracht van de lokale besturen bij het voeren van een lokaal integratiebeleid is belangrijk, omdat integratie altijd lokaal moet gebeuren. Het is op lokaal niveau dat mensen het gevoel kunnen krijgen erbij te horen. Het is niet omdat men een identiteitskaart van een staat op zak heeft, dat men erbij hoort. Dat moet altijd lokaal waargemaakt worden. In die zin steunt CD&V de doelstellingen ter zake van de minister.

De heer Kennes heeft altijd gepleit voor de inkanteling van de sectorale middelen in het Gemeentefonds. Hij herhaalt dat pleidooi nog eens in het kader van Inburgering. Men moet vertrouwen geven aan de gemeenten dat zij hiermee goed zullen omgaan.

Wat de stedelijke agentschappen voor het integratiebeleid in Antwerpen en Gent betreft, heeft de minister al meegegeven dat het dossier in Gent afgerond is en dat men in Antwerpen aan het afronden is.

De Rand vindt de heer Kennes inderdaad een specifieke problematiek. De uitdaging voor het Nederlands is daar zeker groter. Vaak heb je daar mensen die, net omdat ze sociaal-economisch sterk staan, minder de behoefte zullen voelen om Nederlands te kennen, om zich te integreren, om respect op te brengen voor het Nederlandstalige karakter van de Rand. Daar is er dus enerzijds het punt van de integratie, en anders het feit dat Vlaanderen veel belang hecht aan het Vlaamse en Nederlandstalige karakter van de Rand. De minister stelde dat ter zake een rol is weggelegd voor intergemeentelijke samenwerking. De heer Kennes vraagt wat verduidelijking. Niet alle gemeentebesturen zullen op dezelfde manier als de Vlaamse overheid kijken naar het belang van de Nederlandse taal, terwijl men toch met die gemeentebesturen rond de tafel moet zitten als het over intergemeentelijke samenwerking gaat.

Brussel heeft terecht altijd een aparte plaats ingenomen in de beleidsnota's en -brieven. Daar speelt immers de vrijwilligheid. Op zich zijn de Vlaamse initiatieven succesvol, als men bedenkt dat daar nog geen verplichte inburgering bestaat. Heel wat mensen vinden toch hun weg naar het Vlaamse aanbod, wellicht ook omdat Vlaanderen als deelstaat en gemeenschap een aantrekkingskracht heeft door zijn economische sterkte. In de geschiedenis is dat altijd een motivatie geweest om een bepaalde taal te leren of aansluiting te vinden bij een bepaalde gemeenschap. Vlaanderen moet dat beleid voortzetten. Het Vlaamse onderwijs is succesvol op dat vlak. De heer Kennes hoopt dat het Vlaamse integratieaanbod eenzelfde succes blijft kennen in de Brusselse context.

Mensen die wortels hebben in of betrokken zijn bij twee landen, kunnen ook een brugfunctie vervullen, bij culturele, maar zeker ook bij economische uitwisseling. Mensen die hier zijn opgegroeid, maken soms gebruik van de contacten van hun ouders en familiale leefwereld om opnieuw te gaan studeren of werken in de landen van herkomst, of om er handel mee te drijven. Voor veel landen kan die brugfunctie worden vervuld door mensen die in Vlaanderen wonen. Zij dragen op die manier bij tot een ruime Vlaamse burgerlijke diplomatie in de wereld.

De EVC-trajecten kunnen op unanieme steun rekenen. Iedereen vindt het belangrijk dat competenties worden gewaardeerd, dat mensen hun competenties kunnen inzetten voor de samenleving en die ook te gelde kunnen maken. Maar als het op daden aankomt, blijkt de realiteit toch complexer. De minister moet daarom, samen met haar collega's van Onderwijs en Werk, de erkenning van elders verworven competenties op de agenda houden.

Het profiel van de migranten die op dit moment inburgeren in Vlaanderen, is de jongste jaren sterk gewijzigd: de Centraal- en Oost-Europese groepen zijn veel prominenter aanwezig. Ze vinden wel de weg naar het aanbod, dat niet verplicht

is voor hen. Toch kan het nog beter. Twee weken geleden was de heer Kennes in Antwerpen te gast op een forum van Poolse ondernemers. Zij hadden een aantal vragen voor het Vlaamse beleid. Een uitdaging voor hen is bijvoorbeeld het wegwijs geraken in het onderwijsaanbod en de manier waarop ze hun kinderen moeten inschrijven. Voor hen is dat heel complex. Ze willen ook meer worden betrokken bij wat er op school gebeurt, maar vinden niet de goede weg. Waarschijnlijk is dat ook weer een tweerichtingskwestie. Ze zijn bovendien nog op zoek naar een taalaanbod dat meer gericht is op ondernemende Oost-Europeanen. Ook waren er vragen met betrekking tot beroepskwalificaties en -erkenningen.

Elke groep migranten heeft voor een deel gelijke verwachtingen en noden, maar er is natuurlijk ook heel wat onderscheid en diversiteit. Het lijkt de heer Kennes een uitdaging voor het beleid om een goed evenwicht te vinden, met de schaarse middelen, tussen wat generiek aan iedereen kan worden aangeboden en wat dan nog qua maatwerk kan worden aangeboden. De beleidsnota bevat heel wat met betrekking tot individueel aanbod, vorming en begeleiding, maar er lijkt ook nog een tussenvraag te bestaan tussen de generieke en de individuele begeleiding.

Een debat dat daarmee verband houdt, is dat van de sociale dumping. Met betrekking tot die problematiek die zich vandaag manifesteert in onze samenleving, wordt dan vooral gekeken in de richting van de Oost-Europese migranten. Veel mensen maken zich daar druk om en zijn er ongerust over. Het bedreigt ook een aantal bedrijven bij ons. Dat moet misschien niet meteen in de eerste plaats vanuit Inburgering worden opgevolgd maar het is wel een fenomeen dat raakvlakken heeft met integratie en tewerkstelling van buitenlandse werknemers.

De heer Kennes wijst op de specifieke situatie van de 16- tot 18-jarige nieuwkomers. Binnen die heel kwetsbare groep is de grote schooluitval problematisch. Als mensen op die leeftijd niet goed worden omkaderd, bestaat de kans dat ze in de verkeerde handen terechtkomen. Daar wordt gelukkig en terecht voldoende aandacht aan gegeven in de beleidsnota.

Het in het vooruitzicht gestelde inburgeringsattest was in de voorbije legislatuur al een groot discussiepunt. Ter zake zijn er knopen doorgehakt. Wie een attest wil verwerven, moet resultaten kunnen voorleggen. Dat zal de inburgeraar sterker maken. Dat was het opzet. Dat is duidelijk. Wat gebeurt er echter met mensen die een inburgeringstraject moeten volgen, die dus inburgeringsplichtig zijn, maar hun attest niet behalen omdat ze qua resultaat niet voldoen? Ze hebben dan wel die lessen gevolgd. Hebben ze voldaan aan de inburgeringsplicht zonder het attest te krijgen? De minister zou dat toch moeten verduidelijken.

Het belang van de toegankelijkheid van onze welzijnsinstellingen voor mensen met diverse achtergronden mag zeker niet worden verwaarloosd, net als de zorg met betrekking tot sociaal tolken. Maar in het verleden heeft de ene minister al eens de verantwoordelijkheid doorgeschoven naar de andere als het ging over de vraag wie precies voor de kosten moest opdraaien. Zijn dat budgetten van Inburgering, Welzijn of Onderwijs? De Vlaamse Regering moet hoe dan ook het tolken blijven ondersteunen. Uiteraard moet er worden ingezet op de kennis van het Nederlands en moeten mensen zo snel mogelijk in een situatie worden gebracht dat ze daar niet meer afhankelijk van zijn. Maar in bepaalde situaties, bijvoorbeeld een medische context, behoudt het sociaal tolken zijn rol.

Het is de verdienste van minister Bourgeois dat hij in de vorige legislatuur de interreligieuze dialoog heeft opgestart. De mensen die hierheen komen, worden gekenmerkt door een zeer grote diversiteit inzake levensbeschouwing. Het heeft een tijd geduurd vooraleer de islam werd erkend. Er zijn intussen ook heel wat nieuwe protestantse, orthodoxe, christelijke en katholieke gemeenschappen die

andere talen spreken. Die diversiteit maakt deel uit van een open samenleving die iedereen een plaats wil geven. Daar moet men positief mee omgaan, de diversiteit moet een kracht worden. Dat zal aan bod komen in de discussie met betrekking tot media en de plaats van het levenbeschouwelijke op de openbare omroep. Het heeft te maken met de erkenning van lokale gemeenschappen door lokale besturen, maar ook met diversiteit in scholen, op de werkvloer, achter het loket.

Er wordt vaak gezegd dat we elkaar niet zullen storen of ergeren als iedereen neutraal is, als iedereen in zijn hok blijft als het gaat over diens persoonlijke levensbeschouwing, overtuiging, geloof, diepste waarden. Dat is niet het standpunt van de heer Kennes. De Raad van State moest zich recent uitspreken over de neutraliteit, meer bepaald in het onderwijs. Volgens de raad kan men niet eisen dat kinderen niet worden geconfronteerd met levensbeschouwelijke kentekens van andere leerlingen. Alleen als dat gepaard gaat met een daad van agressie of provocatie, als het gebeurt uit proselitisme of louter om propaganda-doeleinden, kan men daar paal en perk aan stellen. Dan wordt de neutraliteitsgrens overschreden. Het feit dat mensen in het dagelijks leven, op de werkvloer, achter het loket, in het straatbeeld worden geconfronteerd met levensbeschouwelijke kentekens, die hen op zich niet aanspreken en hen mogelijkserwijze ook kunnen ergeren, volstaat echter niet om zaken te verbieden. Dat men zich daaraan kan ergeren, moet kunnen want het behoort tot de vrijheid van meningsuiting. Maar men moet dus heel zorgvuldig zijn met het verbieden van zaken, er moeten goede redenen voor zijn. De spreker pleit voor zo veel mogelijk diversiteit, en vooral voor respect voor de diversiteit die er is. Dat zal de samenleving in haar geheel het meest vooruithelpen.

2.9. Tussenkoms van de heer Willy Segers

Bij monde van de heer *Willy Segers* steunt de N-VA-fractie het voornemen van de minister om een capaciteitsuitbreiding te realiseren met het oog op de strategische doelstelling om de kennis van de Nederlandse taal te vergroten. Het is fijn om vast te stellen dat de suggesties van de fractie tijdens de vorige legislatuur blijkbaar gehoord werden. De middelen voor de organisatie van het NT2-aanbod worden nu via de diensten van de minister verstrekt, wat een bijzonder positieve evolutie is. Het geeft haar als eindverantwoordelijke voor de inburgering en integratie de volledige regie in handen om te overleggen met aanbodverstrekkers en na te gaan hoe dat NT2-aanbod efficiënter en effectiever kan worden georganiseerd. Ook de idee om hierbij private aanbodverstrekkers in te schakelen om eventuele tekorten op te vullen, is een goede aanpak.

De heer Segers is verheugd dat de minister de expertise zal bundelen en aanwenden via het agentschap en dan zo verspreiden. Zo zal ook voor het taalpromotiebeleid worden samengewerkt met vzw de Rand en wordt ingezet op sociaal tolken en vertalen. Daar is vaak over gepraat. Het zal nog moeten worden uitgewerkt. De intentie is alvast belangrijk.

Dit vraagt een optimalisering van de Huizen van het Nederlands. Ook hier kan de N-VA zijn goedkeuring aan verlenen. Vanuit hun jarenlange expertise zijn de Huizen van het Nederlands dé geschikte instantie om onder meer de niveaubepalingen in het kader van taalvereisten mee vorm te geven. Ook het gegeven dat anderstaligen niet enkel meer in klas- of lesverband Nederlands kunnen leren, en dat ook andere lesvormen worden onderzocht, is prima.

Dat de minister de Huizen van het Nederlands volwaardig erkent als de instantie om het taalniveau Nederlands te attesteren, is alvast het beste bewijs dat hun ervaring en expertise op prijs worden gesteld. De belangrijke rol die voor hen is

weggelegd, wordt nogmaals geïllustreerd door hen onder te brengen in het Agentschap Integratie en Inburgering. Zo komt er één centraal punt waar nieuwkomers, oudkomers, lokale besturen en betrokken organisaties voortaan terecht kunnen.

De derde strategische doelstelling is het versterken van het lokaal integratiebeleid. Dit is een voortzetting van de keuzes van de vorige Vlaamse Regering. Die piste wordt terecht verdergezet en zelfs versterkt. Intussen zijn er maar liefst 57 gemeenten die dit spoor volgen. De lokale aanpak garandeert de mooiste realisaties.

N-VA kijkt reikhalzend uit naar de realisatie van een verplicht inburgeringsparcours in Brussel. Het verheugt de heer Segers dat bij andere politieke instanties de geesten gerijpt zijn. Waarschijnlijk onder druk van en naar aanleiding van de Vlaamse aanpak en resultaten is men nu ook in Brussel voorstander van het verplichten van een inburgeringstraject voor nieuwkomers.

Het traject dat de Vlaamse Gemeenschap zal aanbieden, legt uiteraard de klemtoon op het Nederlands. De heer Segers vindt dat logisch. Veel mensen verhuizen van Brussel naar de Rand. Dat is dus een gepaste voorbereiding op hun verhuis naar het Vlaamse Gewest. Er moet nog een samenwerkingsakkoord worden afgesloten met de GGC en andere partners. Is er wat dit overleg betreft al meer nieuws?

Ten slotte kondigde de minister, in afwachting van een verplichte inburgering in Brussel, aan dat ze samen met het Agentschap Integratie en Inburgering verder wil inzetten op het bereiken van nieuwkomers in Brussel. In dit kader is de doelgroependetectie belangrijk. Het Brusselse Onthaalbureau bon scoort goed wat betreft bereikbaarheid en het betrekken van inburgeraars. Zal de minister die expertise eventueel ook meenemen voor andere regio's in Vlaanderen?

De N-VA-fractie concludeert dat het inburgeringsbeleid in een hogere versnelling zit. Vlaanderen heeft met een zeer ambitieus inburgeringsbeleid te maken. De heer Segers wenst de minister proficiat en belooft haar zijn steun.

3. Antwoorden van de minister

De verklaring van mevrouw Moerenhout dat de beleidsnota van een visie getuigt, vindt de *minister* positief. De suggestie van mevrouw Van Volcem om 'emancipatie' aan de titel van de beleidsnota toe te voegen, is niet correct omdat emancipatie het middel is maar niet het doel. De minister wil rekening houden met de opmerking, maar de titel van de beleidsnota wordt niet gewijzigd.

Eén van de suggesties was om via meer integratie en tewerkstelling meer te bereiken met het inburgeringsbeleid. Volgens de minister is tewerkstelling een belangrijk aspect van integratie, maar integratie is meer dan dat. Er moet worden op ingezet dat personen met een buitenlandse herkomst een divers sociaal netwerk kunnen uitbouwen.

3.1. Terugdringen van de etnische kloof

Het terugdringen van de etnische kloof is een gedeelde verantwoordelijkheid. Het is een horizontale bevoegdheid waarvoor iedere minister van de Vlaamse Regering mee verantwoordelijk is. De beleidsnota's van de andere ministers werden gescreend. Daar waar de minister een aantal aandachtspunten over haar bevoegdheden vaststelt, zal ze in overleg gaan met de betrokken minister.

Er komt een horizontaal integratieplan met de doelstellingen en acties van ieder beleidsdomein om de etnische kloof terug te dringen. Dit wordt door de Vlaamse administratie binnen de commissie Integratiebeleid voorbereid. Deze commissie wordt ondergebracht bij het nieuwe departement Kanselarij en Bestuur. In het plan worden meetbare doelstellingen opgenomen. Dit laat monitoring toe. Het horizontaal actieplan wordt in 2015 op de agenda van de Vlaamse Regering gebracht. De uitvoering van het plan zal nauw gemonitord worden.

Drempels in jeugdbewegingen bestaan en moeten worden gesloopt. Dat is een verantwoordelijkheid van iedere minister. Er moeten daar een aantal initiatieven in overleg met de minister bevoegd voor Jeugd worden ontwikkeld. Het werken aan toegankelijkheid en de toeleiding naar het aanbod verbeteren zijn twee speerpunten in het horizontaal integratieplan. Daarin zullen concrete maatregelen worden genomen die ieder beleidsdomein zal ondernemen om drempels weg te werken.

Het Integratiepact heeft ambitieuze doelstellingen. De focus zal liggen op het bevorderen van het wederzijds respect, het tegengaan van racisme en van directe en indirecte discriminatie en het garanderen van de grondrechten. Dit is niet alleen een zaak van de Vlaamse overheid. Bedoeling is om met andere actoren zoals sociale partners, lokale besturen, onderwijskoepels en het ruime middenveld tot een pact te komen. Het is belangrijk mensen met expertise te betrekken in het opstellen van een dergelijk pact. Er is dus een rol weggelegd voor het middenveld. In het pact worden concrete doelstellingen afgesproken en verantwoordelijkheden bepaald. Het pact zal dus niet worden beperkt tot een formele overeenkomst. Het zal publiekelijk onderschreven kunnen worden. De verschillende actoren zullen kunnen aangeven hoe ze binnen hun organisatie de doelstellingen van het Integratiepact zullen nastreven.

De werkzaamheidsgraad in Nederland ligt voor de hele bevolking hoger dan in België. Het is dus logisch dat die bij personen met een buitenlandse herkomst ook hoger is dan hier. Uit OESO-onderzoek blijkt ook dat de etnische kloof in Nederland groter is dan in België, namelijk 15 procentpunten ten opzichte van 11 procentpunten in België. Sinds 2009 is de etnische kloof in Nederland gestegen van 12 percent naar 15 percent. In België bleef die gelijk.

Wat het diversiteitsbeleid binnen de Vlaamse overheid betreft, merkt de minister op dat de opmerkingen van sommige leden over de aanpassing van de definitie van personen met een vreemde herkomst, als discriminerend kunnen worden beschouwd. Er wordt eigenlijk gesteld dat iemand met grootouders in bijvoorbeeld Tunesië maar hier geboren en getogen, een persoon van buitenlandse herkomst is, terwijl iemand uit Griekenland, Spanje of Portugal niet tot die categorie van personen wordt gerekend. De minister vindt dat mensen uit Portugal die omwille van de crisis naar hier komen en geen Nederlands kennen, dezelfde kansen moeten krijgen als al de anderen die vanuit een ander land naar hier komen. De aanpassing van de definitie van personen met een buitenlandse herkomst is gerechtvaardigd, gelet op de gewijzigde situatie van de EU-15-landen. Het criterium 'buitenlandse herkomst' is neutraal en objectief. Dit impliceert wel dat er nog tot een verdere opdeling van de herkomstgroepen kan worden gegaan.

Er is geen grote uitval bij de aanwerving bij de Vlaamse overheid van personen van buitenlandse herkomst. Als zich dit zou voordoen, dan zal het worden gemonitord.

Om het percentage van 10 percent personen met buitenlandse herkomst bij de Vlaamse overheid te behalen, belet artikel 10 van de Grondwet om statutairen afkomstig van buiten de Europese Economische Ruimte aan te trekken. De

Grondwet was tot voor kort op dit punt niet voor herziening vatbaar verklaard. Er kan enkel bij de federale overheid worden aangedrongen om artikel 10 te herzien om de gelijke toegang tot de tewerkstelling bij de Vlaamse overheid te garanderen. De huidige voorrangsregels van het VPS blijven van toepassing. Bij twee gelijkwaardige kandidaten wordt er voorrang verleend aan de kandidaat uit de prioritaire doelgroep.

Mensen zonder wettig verblijf, komen niet in aanmerking voor een inburgerings-traject. Er zijn wel een aantal projecten bij bepaalde vzw's die mensen helpen die weten dat ze moeten terugkeren. De minister vindt dit soort projecten positief. Mensen zonder wettig verblijf hebben recht op onder meer dringende medische hulp. Het is noodzakelijk en humaan daarop te blijven inzetten, ook al staat dit volledig los van inburgering.

Etnisch-culturele organisaties bij het beleid betrekken, is geen rem op integratie. Er moet ruimte zijn voor zelforganisaties om mee te werken aan een geslaagde integratie. De etnisch-culturele organisaties kunnen een voorbeeldrol vervullen.

Een onderzoeksopdracht naar succesvolle methodieken van beleidsparticipatie en belangenbehartiging in het buitenland zal in 2015 worden uitgeschreven.

3.2. Verhogen van de kennis van het Nederlands (als tweede taal)

Er moet in verband met het verhogen van de kennis van het Nederlands als tweede taal nog een en ander worden uitgeklaard. Het is één van de punten die in het kader van een behoeftegericht aanbod zal worden uitgewerkt. Iedereen die een NT2-cursus wil volgen moet daartoe de kans krijgen. De administratie heeft de opdracht gekregen de modaliteiten voor het private aanbod te bekijken.

De doorstroom van NT2 naar de VDAB is complex. De trajecten zijn niet altijd lineair. De vraag naar cijfers is niet eenvoudig te beantwoorden. In 2013 volgden 5.241 personen een inwerkingstraject bij de VDAB, na een inburgeringstraject.

De gemiddelde doorlooptijd voor het niveau A1 bedraagt ongeveer 11 maanden. Om A2 te halen is er een gemiddelde doorlooptijd van 21 maanden. Het is aan de aanbodverstrekker om de mogelijkheden tot herkansing te bepalen. Uit ervaring blijkt dat er mogelijkheden tot herkansing worden geboden op voorwaarde dat het redelijk is. Het begrip 'redelijk' is niet omschreven, het verschilt van instelling tot instelling en van de situatie van elke cursist.

Er kunnen digitaal of op afstand lessen worden gevolgd via de centra voor volwassenenonderwijs en basiseducatie. Het aanbod is beperkt. De minister meent dat het goed is om in het kader van een behoeftedekkend aanbod daar meer op in te zetten.

De minister erkent het belang van het taalpromotiebeleid en van de rol van de ouders daarin. Het taalpromotiebeleid betekent dat anderstaligen worden aangemoedigd om Nederlands te gebruiken, ook al beheersen ze het nog niet perfect. Nederlandstaligen worden aangemoedigd om anderstaligen de kans te geven de taal te oefenen. De minister verwijst onder meer naar het project van de inburgeringscoaches. Dat was een goed project waarop verder moet worden ingezet. De verschillende beleidsdomeinen dragen hierin een grote verantwoordelijkheid. Concrete acties worden binnen de commissie Integratiebeleid uitgewerkt. Er wordt onderzocht of er opnieuw moet worden geïnvesteerd in promotiecampagnes. De afgelopen campagnes worden eerst geëvalueerd vooraleer er nieuwe worden opgezet. De oefenkansen NT2 moeten worden gestimuleerd. Er is daar een belangrijke rol voor het middenveld en het sociaal-cultureel vormingswerk. Het is aangewezen na te gaan of er nog extra project-

subsidies moeten worden uitgetrokken. Ook het verhogen van de ouderbetrokkenheid is prioritair.

De minister wil geen persoonlijke standpunten innemen in verband met het invoeren van een schoolplicht op drie jaar. Dat is een federale aangelegenheid. Het is noodzakelijk dat kinderen met een buitenlandse herkomst zo vroeg mogelijk participeren aan het onderwijs. Dit werd uitvoerig besproken bij de regeringsonderhandelingen. Er zullen initiatieven worden ontwikkeld om kinderen en ouders met een buitenlandse herkomst te stimuleren hun kind zo vroeg mogelijk naar de kleuterschool te sturen om te vermijden dat ze een achterstand oplopen. Minister Crevits gaf in het debat over de schoolachterstand aan dat te laat instromen in het onderwijs er de hoofdoorzaak van is.

Het principe van ondertiteling van populaire Vlaamse programma's is zinvol. Het bestaat al lang via Teletekst. Minister Gatz geeft in zijn beleidsnota ook aan te willen inzetten op het toegankelijk maken van nieuws- en actualiteitsprogramma's.

De taaltesten van de Huizen van het Nederlands zullen zo worden ontwikkeld dat de vier vaardigheden (lezen, luisteren, spreken en schrijven) apart kunnen worden getest. Er zullen mondelinge en schriftelijke testen blijven bestaan. Tegen eind 2015 zullen de taaltesten beschikbaar zijn.

De inkanteling van de Huizen van het Nederlands in het Agentschap Integratie en Inburgering vergt een aanpassing van het decreet van 7 juni 2013. De voorbereidingen daartoe zijn gestart. Het agentschap is sinds 1 januari 2015 operationeel. De onderhandelingen met de vakorganisaties werden succesvol afgerond. De vertegenwoordigers van de Huizen van het Nederlands werden bij de onderhandelingen betrokken. Enkel de huizen met een provinciale werking zullen in het agentschap inkantelen. De huizen van Gent en Antwerpen zullen in de gemeentelijke EVA's inkantelen. In Brussel blijft het Huis van het Nederlands als afzonderlijke vzw bestaan.

De financiering van het sociaal tolken en vertalen gebeurt vanuit Inburgering. De tolkenprestaties zelf worden betaald door de gebruikers of overheden die voorzieningen subsidiëren die beroep doen op een tolk. In 2015 kantelen de decentrale diensten en de centrale tolkentelefoon in het Agentschap Integratie en Inburgering in. Ba-bel, de Vlaamse tolkentelefoon, is al ingekanteld. In Gent en Antwerpen gebeurde dit in het stedelijk agentschap omwille van de uitzonderingspositie. In de loop van 2015 wordt een uniforme tarifiering uitgewerkt. Daar dit tot soms tot hogere en soms tot lagere tarifiering kan leiden, moet een en ander goed worden overwogen.

3.3. Versterken bestuurskracht lokale besturen in het voeren van een lokaal integratiebeleid

Het is waardevol als gemeenten zouden samenwerken bij de aanpak van probleemwijken met een problematiek van kansarmoede, lage scholing, lage tewerkstellingsgraad, beperkte kennis van het Nederlands en het terugplooiën op de eigen gemeenschap. Er wordt nagedacht over hoe bepaalde gemeenten gestimuleerd kunnen worden om daarvoor intergemeentelijke samenwerkingsverbanden aan te gaan.

Er is met de Brusselse minister-president een overleg over de verplichte inburgering in Brussel gepland. De minister wacht de resultaten hiervan af en zal de commissie op de hoogte houden.

3.4. Vormings- en begeleidingsaanbod voor personen van vreemde herkomst

De resultaatsverbintenis voor inburgeraars wordt uitgevoerd zoals bepaald in het Inburgeringsdecreet van 7 juni 2013. De invoering ervan is voorzien vanaf 2016.

Er zijn drie mogelijke scenario's. Bij een eerste scenario waar de doelstellingen maatschappelijke oriëntatie en NT2 worden behaald, wordt het attest afgeleverd, is er voldaan aan de verplichting en zal er geen boete worden opgelegd. Een tweede scenario betreft de hypothese dat de doelstellingen van de maatschappelijke oriëntatie en NT2 niet worden behaald en dat er niet regelmatig werd deelgenomen aan de cursus. In dat geval wordt er geen attest afgeleverd, wordt er niet voldaan aan de verplichting en zal er een boete worden opgelegd. Een derde scenario is dat de doelstelling maatschappelijke oriëntatie en NT2 niet worden behaald, maar dat er wel regelmatig aan de cursus werd deelgenomen. De gevolgen zijn dan dat er geen attest wordt afgeleverd, er wel aan de verplichting is voldaan en er geen boete wordt opgelegd. De eventuele boete wordt dus gekoppeld aan het al dan niet deelnemen aan de cursus, niet aan het behaalde resultaat.

De minister benadrukt dat het belangrijk is dat het inburgeringsattest wordt gekoppeld aan een behaald resultaat. Hierdoor krijgt het inburgeringsattest meer waarde. Een mogelijke werkgever weet dan dat een kandidaat-werknemer een bepaald niveau heeft behaald. Dit is een win-winsituatie voor de potentiële werknemer en werkgever. Het attest niet behalen heeft overigens gevolgen voor de nationaliteitsverwerving want men moet A2 behaald hebben om Belg te worden. Het is dus van belang er inspanningen voor te blijven doen.

Voor analfabeten zal het A1-niveau volstaan om het attest te behalen. Daarnaast kan er een vrijstelling worden verleend aan mensen die met medische attesten kunnen bewijzen dat ze niet bij machte zijn een inburgeringstraject positief af te ronden.

Mensen van binnen de EU kunnen niet onderworpen worden aan een inburgeringsplicht. De vorige minister legde hierover via diplomatieke kanalen al heel wat contacten. Er is een verandering in de migratiestromen, met momenteel meer migratie vanuit Europese landen. Het zou goed zijn om ook die mensen inburgering te laten volgen. Vooralsnog kan dat niet worden verplicht. De door minister Bourgeois opgestarte diplomatieke contacten zullen worden voortgezet. De Vlaamse Regering moet ook inzetten op de vrijwillige inburgering. Dus ook mensen van binnen de Europese Unie moet men de kans geven het traject te volgen. De cursussen zullen kosteloos blijven voor de inburgeraar.

De minister vindt het nuttig de expertise van de Brusselse vzw bon in het Vlaamse Gewest te implementeren. Bon is inmiddels in het Agentschap Integratie en Inburgering ingekanteld. Hierdoor is er meer zicht op de aanwezige expertise.

3.5. Radicalisering

De minister heeft ervoor gekozen het thema radicalisering/deradicalisering niet in de beleidsnota Inburgering op te nemen maar in die van Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid. Ze wil stigmatisering tegengaan en vermijden dat het probleem gereduceerd wordt tot een integratieprobleem. Vaak gaat het over bekeerlingen die weinig met inburgering te maken hebben.

4. Replieken van de commissieleden

De heer *Ward Kennes* vindt het goed dat de minister de gevolgen van het niet behalen van de resultaatsverbintenis voor inburgering schematisch heeft

weergegeven. De uniforme tarifiering voor de taal- en tolkentelefoon is goed. De betaalbaarheid ervan is belangrijk. Het is een noodzakelijke dienst en er zal moeten worden beslist wie wat betaalt.

Mevrouw *Yasmine Kherbache* verwijst in verband met de streefcijfers naar het unanieme advies van 8 december 2014 van de SERV-partners op het ontwerp van diversiteitsplan voor 2015. Ze geven aan dat het aanpassen van de definitie in het kader van het streefcijfer tot gevolg heeft dat het beleid gericht op ondervertegenwoordigde groepen alle relevantie mist. Ze staven dit met cijfers. Door het handhaven van de definitie kan een extra focus worden gelegd op de personen afkomstig van buiten de EU-15, die manifest ondervertegenwoordigd zijn. De werkzaamheidsgraad van in België geboren personen is 76,2 percent, voor personen uit een EU-15-land is het 71,3 percent en voor personen buiten de EU bedraagt het cijfer 58,7 percent.

Mevrouw Kherbache meent dat de wijze van interpretatie van streefcijfers door de minister volledig verkeerd is. Streefcijfers zijn er niet op gericht om andere groepen te discrimineren. Uiteraard moet iedereen dezelfde kansen hebben, ook de Portugees, Spanjaard of Nederlander. Een streefcijfer dient om het beleid op te volgen, te monitoren en te responsabiliseren. De minister was er als de kippen bij om in een discussie over discriminatie te stellen dat, als het over responsabiliseren gaat, mensen zeer snel met het argument van discriminatie zwaaien. Maar nu doet ze precies hetzelfde in de discussie over de streefcijfers.

De spreker hoopt dat de minister haar visie over de streefcijfers bijstelt en het unanieme advies van de sociale partners grondig leest. Er wordt daarin gesteld dat het aanpassen van de definitie niet getuigt van behoorlijk bestuur. Mevrouw Kherbache heeft in de commissie al gesteld dat als men de definitie wil aanpassen, ook het streefcijfer moet worden aangepast naar 17 percent. Anders gaat het om een lege doos. Tenzij de minister in alle eerlijkheid en uitdrukkelijk zou stellen dat haar ambitie maar 10 percent zou zijn. Dan ligt haar ambitie lager dan die de sociale partners vooropstellen. Die ambitie is ook lager dan die uit het verleden omdat de definitie toen strenger was, en ook veel lager dan de ambitie die de EU vooropstelt. Volgens de spreker hebben de sociale partners overschot van gelijk en moet er een tandje worden bijgestoken. Dat gebeurt niet door de ambities te verlagen en zeker niet door te stellen dat streefcijfers betekenen dat men andere groepen mag discrimineren.

De nationaliteitsvoorwaarde voor toegang tot overheidsambten kan wel degelijk worden herzien daar artikel 10, tweede lid, van de Grondwet wel voor herziening vatbaar is verklaard. Gezien de coalities op Vlaams en federaal niveau in elkaars verlengde liggen, is er geen enkele reden om de aanpassing niet zo snel mogelijk door te voeren. In afwachting van de herziening kunnen de Vlaamse decreten, zoals in Brussel, al worden aangepast en de minister kan bij de federale collega's aandringen om de Grondwet snel te herzien.

Tot slot betreurt de spreker dat de minister niet antwoordde op de vragen over discriminatie. Ze zal hier later op terugkomen. Het is belangrijk om daar een ernstig debat over te voeren.

Mevrouw *An Moerenhout* herhaalt de uitspraak van de minister dat iedereen die les wil volgen dit ook moet kunnen. Dat is een interessant maar ook precair idee, zeker als schrijven een modaliteit bij de taaltest is. Ze vraagt om het Vlaams Parlement en het middenveld voldoende vroeg bij de uitwerking van de private aanbodverstrekkers te betrekken.

De vraag naar ondertiteling kaderde in het taalpromotiebeleid. Het voorstel ging niet over de ondertiteling maar over de promotie van die ondertiteling.

Momenteel gebeurt die promotie zeer lokaal en daardoor zeer verschillend. De oprichting van het EVA biedt een mooie kans om bijvoorbeeld een welkomstbrochure op Vlaams niveau te ontwikkelen en de rol van de media daarin te promoten en te vergroten.

Het antwoord van de minister over de resultaatsverbintenis was zeer helder. Betekent dit dat analfabeten worden vrijgesteld van het niveau A2? Ze worden wel niet vrijgesteld van de boete en het attest. De taaltest die in 2016 wordt ingevoerd, zal pas eind 2015 klaar zijn. Dat is een korte periode en het is daarom beter die te verlengen. Er is vandaag onrust bij de Huizen van het Nederlands omdat zij beseffen dat zij door het afnemen van die test een grote verantwoordelijkheid krijgen. Er zijn immers heel wat gevolgen aan verbonden voor de inburgeraars.

Mevrouw Moerenhout heeft geen antwoord gekregen op haar vragen over de lessen maatschappelijke oriëntatie. Een deel van die lessen wordt volgens de beleidsnota in het Nederlands in plaats van de moedertaal gegeven. Over welke lessen gaat het?

5. Aanvullende antwoorden van de minister

De *minister* bevestigt dat er over de vaststelling van een uniforme tarifiering voor sociaal tolken en vertalen goed moet worden nagedacht. Er zijn inderdaad precare doelgroepen voor wie dit meer nodig is dan voor andere.

In verband met de streefcijfers zegt de minister dat de gelijke behandeling van eenieder juist haar punt is. Mevrouw Kherbache daarentegen maakt een onderscheid tussen groepen allochtonen. Volgens haar definitie is iemand die hier geboren en getogen is maar die nog nooit in Tunesië is geweest, maar er wel een grootmoeder heeft, een allochtoon. Iemand die echter een maand geleden vanuit een EU-15-land als Italië, Spanje of Portugal in Vlaanderen is aangekomen, zou geen allochtoon zijn. De minister vindt dit een discriminatie tussen mensen met een buitenlandse herkomst. Iedere persoon met een buitenlandse herkomst moet dezelfde kansen krijgen. Mensen geboren buiten de EU worden met de nieuwe definitie helemaal niet uitgesloten. De streefcijfers bedragen nu 10 percent. Op basis van de oude definitie was het 5,5 percent. Zelfs de diversiteitsambtenaar vindt het nieuwe streefcijfer van 10 percent ambitieus.

De minister betreurt dat mevrouw Kherbache overvloedig de termen discriminatie en racisme gebruikt, terwijl het eigenlijk over inburgering gaat. Inburgering is een positief verhaal. Er kan sprake zijn van discriminatie en racisme in de samenleving maar de minister vindt die uitingen verwerpelijk. Er zijn voldoende middelen om dat aan te klagen. Iemand van goede wil zou moeten inzien dat inburgering een positief verhaal is. Het is een verhaal van kansen geven en nemen.

Het is goed om het middenveld bij de ontwikkeling van het private aanbod van cursussen te betrekken. Het is niet de bedoeling om concurrentie te ontwikkelen tussen private aanbodverstrekkers en de Huizen van het Nederlands. Het is nuttig zo veel mogelijk mensen op basis van vrijwillige inburgering te bereiken. Het is dan wel nodig om buiten de reguliere schooltijden een voldoende aanbod te creëren. Het is goed dat iemand die werkt en nog een NT2- of inburgeringscursus wil volgen, die kans krijgt. De minister is het er absoluut mee eens dat het middenveld daarbij moet worden betrokken.

De analfabeten zijn inderdaad vrijgesteld van het niveau A2 maar niet van het niveau A1. Het niet behalen van het niveau A1 betekent niet dat ze automatisch een boete krijgen. Die wordt gelinkt aan het niet regelmatig bijwonen van de

cursussen. Dit is dus een ander debat dan het debat over de sociale huisvesting en de taalbereidheidsvoorwaarde.

Er kan worden geargumenteed dat het volgen van de maatschappelijke oriëntatie in de eigen taal een meerwaarde heeft voor nieuwkomers die nog onvoldoende Nederlands kennen. Dit heeft echter heel wat organisatorische beperkingen, zoals het vinden van lesgevers voor alle mogelijke (soms zeldzame) talen. Er was een suggestie van de onderwijsinspectie om bepaalde doelstellingen in het Nederlands te behandelen en moeilijker doelstellingen in de eigen taal. Dit is een te onderzoeken piste.

6. Slotbemerkingen

Mevrouw *Yasmine Kherbache* verduidelijkt dat de discussie over de streefcijfers niet gaat over de vraag naar de afbakening van wie allochtoon is. Het gaat over het vooropstellen van een ambitie of streefcijfer en over de zorg voor het inhalen van de achterstand van wie achtergesteld is. In functie van de achterstelling kan men streefcijfers hanteren. Het advies van de sociale partners over de streefcijfers is duidelijk. Men moet een specifiek streefcijfer hanteren voor de personen buiten de EU-15. Er kunnen uiteraard extra inspanningen worden geleverd voor de Portugezen of Spanjaarden, maar Europa beveelt aan het beleid te focussen op personen met een niet-EU-achtergrond, een groep die momenteel merkkelijk ondervertegenwoordigd is op de arbeidsmarkt. Als de minister haar ambities niet wil verlagen, dan moet ze tegenover de niet-EU-ers een specifiek streefcijfer hanteren. Anders zet het beleid een stap achteruit.

Mevrouw Kherbache heeft geen antwoord gekregen op haar opmerking over de openstelling van het Vlaamse openbaar ambt voor niet-EU-ers. Ze wil weten of de minister aan de Federale Regering gaat vragen het openbaar ambt open te stellen.

De *minister* verwijst in verband met het openstellen van het openbaar ambt naar een vraag van de vorige Vlaamse Regering gericht aan de Federale Regering, waarop toen niet werd ingegaan, noch door de eerste minister, noch door de Federale Regering.

Mevrouw *Yasmine Kherbache* repliceert hierop dat de Grondwet voor dat specifiek punt voor herziening vatbaar is verklaard. De kern van de discussie is of de minister al dan niet een openstelling van het openbaar ambt wil.

Mercedes VAN VOLCEM,
voorzitter

Willy SEGERS
Yasmine KHERBACHE,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

aso	algemeen secundair onderwijs
bon	Brussels Onthaalbureau
bso	beroepssecundair onderwijs
COCOF	Commission Communautaire Française
EU	Europese Unie
EVA	extern verzelfstandigd agentschap (van de Vlaamse overheid)
EVC	elders verworven competenties/erkenning van verworven competenties
GGC	Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
MO	maatschappelijke oriëntatie
NT2	Nederlands als tweede taal
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
PISA	Programme for International Student Assessment
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
tso	technisch secundair onderwijs
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VESOC	Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie
VPS	Vlaams personeelsstatuut
VS	Verenigde Staten
vzw	vereniging zonder winstoogmerk